

საქართველოს რესპუბლიკა

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@gol.ge

ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika

ფასი 50 თეთრი.

მზონჭ „ჭობობ ეს ეჭტეობ?..“

იხ. 89-11 გვ.

„ჩვენ ბევრი გვექონდა თუ ცოტა, შევივრდომეთ, შემოვიხიზნეთ, ვიძმეთ და შინ მტრად ნუ გვეკიდებით!..“

ილია ჭავჭავაძე.

„ბარუნი მურადიანმა ფრანგულად გამოაქვეყნა „რევიუ დეს ეტიუდ არმენიენში“ სტატია მცხეთის ჯვრის შესახებ. სომხური წარწერის ორიგინალი კი არ დაბეჭდა, არამედ მისი მეგობრების მიერ გადაღებული სომხური წარწერა — კარგად გამოყვანილი ასოებით გამოაქვეყნა... ამიტომ მეც გამოაქვეყნე წარწერები... შემდეგ ისე იყო, რომ დაინტერესებულმა მეცნიერებმა თქვეს: მეცნიერებაში გაუგონარი ფაქტის ფიქსაცია გაუკეთებია მურადიანს...“

კალისტრატე ხალია. 1990 წელი. ზარიზი.

უსინათლოებმა

რალა დაამავეს?

იხ. 89-4 გვ.

რისთვის ჩასვეს მოსწავლის დედა ციხეში?

იხ. 89-7 გვ.

დღეს ძვეყანაში დაკარგული ტაროსია

იხ. 89-3 გვ.

ახლა მნიშვნელოვანია, რომ ხელისუფლებამ ხალხს მოუსმინოს.

ცოცხალი უოუს მკვლარი ბებირი

ზბსსმში ალბათ, ჩვენმა ეროვნულმა ყარალმა არსენა ოძელაშვილმა ბადრავს რომ გოგირდის აბანოში (თუმცა მაშინ სხვა რომელი აბანო იყო?) შეყვანა სთხოვა, მეამებო. ისინიც დათანხმდნენ („არსენას ლექსში“ ქრთამი ნახსენები არ არის, მაგრამ უნდა ვივარაუდოთ, რომ ბადრავი სწორედ ამის გამო გაისარჯა) და აკი თავიც წააგეს, ბანაობის დროს არსენამ ბორკილები გაქლიბა და მარაბდისკენ შეუბერა, სადაც კარპიზა, დალი ჰასანი და სხვა პატივსაცემი მოქალაქენი ელოდნენ.

იხ. 89-2 გვ.

ალექსი ჯიჯული რუსეთის ანტიანქალ სუბისსოულუი აუქოსუნ

იხ. 89-8 გვ.

ჟიჯული

შირაქილბს გონიერებისკენ უნდა მოვუხმოთ, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში ციხეში არ უნდა გავგზავნოთ, თუნდაც ის ციხე მათი აშენებული იყოს. ჩვენებურ პროფესიონალ შერეკილებს ქვეყნისა და ხალხის წინაშე იმდენი დამსახურება კი მიუძღვით, საარჩევნო მარცხის შემდეგ მაინც საშერეკილეთში უფასოდ იმკურნალონ.

იხ. 23-9 გვ.

გიორგი ხაინდრაშა: საქართველო კვლავ ცდილობს ავტონომიებთან მორიგებას

იხ. 89-10 გვ.

რა გვებეგლება, როცა ქვეყანა გატენილია მაწანწალა და მათხოვარი ბავშვებით

იხ. 89-3-5 გვ.

ადამიანი და უფლება

დღეს ქვეყანაში დაკარგული ტაროსია

10 დეკემბერი ადამიანის უფლებათა დაცვის საერთაშორისო დღეა. საქართველოში ამ მხრივ ვითარება მძიმეა, ეს პრობლემა წლებია მოგვსდევს...

ქალბატონო ანა, როგორც ვიცით, ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია ამ დღესთან დაკავშირებით რამდენიმე ღონისძიებას გეგმავს...

გამომდინარე იქიდან, რომ ადამიანის უფლებათა თვალსაზრისით მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელი არ არის, ვაპირებთ გარკვეული ტიპის ღონისძიებების განხორციელებას...

დღევანდელ საქართველოში, როცა მოსამართლეები, ყურანლისტები და უცვლელი არიან, უჭირთ საკუთარი უფლებების დაცვა...

ამ ადამიანებისადმი ადრე უფრო რბილი დამოკიდებულება მქონდა, მაგრამ დღეს ასე ვიტყვი: საკუთარ თავს დააბრალონ...

ლებს ჩვევად აქვთ, რომ მარტო თავის სახლს ალაგებენ და სადარბაზოს არ უვლიან...

მაგრამ ჩვენი ხელისუფლება ადამიანის უფლებებზე საუბრისას საკმაოდ თამამია ხოლმე?

ყველაფერი, ყველაფერი და ამ მიმართულებით ვითარება მართლაც მძიმეა. საერთაშორისო ორგანიზაციებს არაერთხელ გამოუქვეყნებიათ ძალიან ცუდი დასკვნა...

მაშინ, რატომ ატყუებს ხელი-

სუფლება საზოგადოებას, რაში სჭირდება ეს?

ცხადია, უმჯობესია ხალხს სიმართლე უთხრა, მაგრამ ისინი პოლიტიკოსები არიან და ეს, ალბათ, უფრო პოლიტიკური მქა-

ქალბატონო ანა, ერთგვარი შედარება გავაკეთოთ: რევოლუციის შემდგომ პერიოდში ადამიანის უფლებათა დარღვევის ფაქტებმა იმატა თუ იკლო?

გაანჩია სფეროებს. მაგალითად, რელიგიის თავისუფლების მხრივ დღეს ნაკლები პრობლემა გვაქვს. მიტინგებისა და მანიფესტაციების მიმართ ბევრად უფრო მკაცრი და არასწორი მიდგომა აქვს დღევანდელ ხელისუფლებას...

დღეს უკვე შეიმჩნევა მოსახლეობის გამოფხიზლება... სამწუხაროდ, კლიმატი ძალიან დაძაბულია. დღეს მნიშვნელოვანია, რომ ხელისუფლებამ ხალხს მოუსმინოს.

ესაუბრა ლელა სვადბაიანი

ინფორმაცია

უმაღლესი სასამართლო იმსჯენს

საქართველოს პრეზიდენტის №1016 ბრძანებულებით, ეროვნული უშიშროების საბჭოს აპარატის ზოგიერთი კატეგორიის თანამშრომელი დიპლომატიური თანამდებობის პირებთან გათანაბრდა.

გარდა ამისა, პრეზიდენტის იმავე ბრძანებულებით, უფროსი დიპლომატიური თანამდებობის პირებთან გათანაბრდა საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს მდივნის თანამდებობა.

ბიუჯეტს ქვეყნის ახალი

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის მოსაკრებლის სახით ადგილობრივი ბიუჯეტებში შეტანილი თანხა, გასულ წელს შეტანილს 1,6 მილიონ ლარით აღემატება.

გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის ცნობით, ქსფში-ის სამრეწველო თევზჭერის უფლების მოსამპოვებლად გამართული აუქციონის შედეგად, რომელიც, კლიცენიზებისა და ნებართვების შესახებ ახალი კანონის შესაბამისად ჩატარდა, ცენტრალურ ბიუჯეტში შეტანილმა თანხამ 636 520 ლარი შეადგინა.

ინფორმაციის

საკუთარი აზრი

ბოგი ხომბარია: რა გვებეგლება, როცა ქვეყანა გატენილია მაწანწალა და მათხოვარი ბავშვებით

მოსახლეობა, სადაც ვსაუბრობთ, ჩემი ყურადღება თაროზე შემოედებულმა ახალგაზრდა, მომღიმარი მამაკაცის სურათმა მიიქცია. როგორც ბატონმა გოგი ხომბარიამ მითხრა, ეს მამამისი ყოფილა.

რას ერჩოდნენ მეთოდურ ხომბარიას, რკინიგზის ინჟინერს. არც დედის მხარეს უღებდა. მისი ახლობლებიც მეთოდეს გზას გაუყენეს.

ასეთ გარემოში გაზრდილი, ბუნებრივია, ანტისაბჭოთა განწყობილების კაცი ვარ, — მუუბნება ბატონი გოგი. არ მიყვარს, როდესაც დისიდენტად მომიხსენიებენ.

ისტორიის და ხელოვნების ისტორიის ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ, საქართველოს ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტში დანიშნული ვიყავი, სადაც დღემდე იღვწის უფროს მეცნიერ-მუშაკად. ლექციებს კითხულობს საზოგადოებას აკადემიაში.

ბატონი გოგი, თქვენ გამსახურდიას მთავრობაში ერთ-ერთი ყველაზე წამყვანი პოსტი გეკავიათ — საგარეო საქმეთა მინისტრი ბრძანდებოდით. ხელოვნების სპეციალისტი და უცებ ურთულესი დიპლომატიური სამსახური, თქვენ ხომ არავითარი სპეციალური განათლება არ გქონდათ?

მე „მრგვალი მაგიდის“ გამგეობის წევრი ვიყავი და აზრადაც არ მომსვლია მინისტრობა. ეს ჩემთვის მოულოდნელი იყო. მე ზვიადს შევთავაზე, საკადრო პოლიტიკაში ვიქნებო-მეთქი შენი მრჩეველი. ეს ნამდვილად მიხდოდა, რადგან კარგად ვიცნობდი ჩვენს ინტელიგენციას.

საკმაოდ კარგი ბირთვი შეიკრა სამინისტროში. ბევრი წარმატებული ვიზიტი მქონდა. საუბარი არ მიჭირდა, კონფერენციებმა წარმატებულად ჩაიარეს ბონში, ვენაში, ამერიკაში.

დამეხმარა საგარეო პოლიტიკაში. ეს მეხმარებოდა დიპლომატიური მოლაპარაკებების დროსაც.

რა თქმა უნდა, კარგად ვიცოდი, რომ სპეციალური განათლება მაკლდა და როგორც მინისტრს, მინუსებიც მქონდა. ისე კარგად არ ვიცოდი ინგლისური, თარჯიმანი მჭირდებოდა.

უკვე საკმაოდ დროს გაიარა, რათა ობიექტურად შეაფასოთ მაშინდელი სიტუაცია. საერთოდ, თქვენი დროის მთავრობის მიხედვით და შეცდომებზე რას თვლით?

თუ ეს მინუსად ჩათვლება, გარკვეულად ვგრძნობდი, რომ ასე ადვილად არ ჩავლიდა ეს ყველაფერი. მაგრამ იყო რაღაც იდეალისტური დამოკიდებულება, რაც, სამწუხაროდ, დღეს გაქრა.

დიდი შეცდომები იყო საკადრო პოლიტიკაში. ხანდახან თანამდებობებზე ერთგულების ნიშნით ინიშნებოდნენ და არა პროფესიონალიზმისა და გამოცდილების მიხედვით.

ჩვენ დროს ეს გასაგები იყო. ჩვენ მაშინ დავამარცხეთ კომუნისტები, ასე ვთქვათ, საქმე ადგილიდან დავქარით. ახლა კი...

თქვენ მალე ოპოზიციაში აღმოჩნდით. რატომ, რამ განაპირობა თქვენი ასეთი ფერისცვალება?

ოპოზიციაში წასვლის საფუძველი ნამდვილად მქონდა. ჩემი საგარეო ორიენტაცია სუფთა დასავლური იყო. ამ მხრივ, მიუხედავად მხოლოდ 10 თვის მინისტრობისა, იყო გარკვეული წარმატებები. ძირითადად ჩემი მისია იყო დასავლეთით დავგერწმუნებინა, რომ მოსოლიოს დემოკრატიული განვითარებისათვის სჯობდა საბჭოთა კავშირის დაშლა.

იმ დროს ელცინთან ჩვენ კარგი ურთიერთობა გვქონდა, კრემლს წარმოადგენდა გორბაჩოვი, რუსეთს — ელცინი.

ყაზბეგში დაიდო ხელშეკრულება, რომ ჩვენ და ელცინი ავტონომიებს არ შევცებოდით. იგი ინაუგურაციის დროს, საზვასით კარგად დახვდა ზვიადს. ამის შემდეგ, რამდენიმე კვირაში ჩავიდა ომანიძე ალბერტულ თათარისტანში, რამაც ელცინის დიდი გულსწყობა გამოიწვია.

მე შემცვალა ადამიანმა, მურმან ომანიძემ, რომელიც რუსეთში იყო ორიენტირებული, უფრო სწორად — კრემლზე. მაშინ გორბაჩოვი უპირისპირდებოდა ელცინს. იმ დროს

დამატოვებინეს თანამდებობა, როცა უკვე ოფიციალური შესვენებები მქონდა დანიშნული თურქეთსა და ინგლისში. ჩემი პირადი სტუმარი უნდა ყოფილიყო ბუენოსაიკი, სენტორი დე კონსინი — ამერიკის სენატში ადამიანის უფლებათა დაცვის კომისიის თავმჯდომარე. ის დამპირდა, რომ სამაჩაბლოს საკითხი ჩვენს სასარგებლოდ გადაწყდებოდა.

ამ ყველაფერმა გამოიწვია ოპოზიციაში ჩემი წასვლა. საგარეო საქმეთა მინისტრად ომანიძის მოსვლა და საერთოდ, საკადრო პოლიტიკა, ზვიადის ხელისუფლების საბედისწერო ნაბიჯები იყო. ჩემს დროს იზოლაცია არ ყოფილა, ომანიძის დროს იზოლაციაში მოვექცა ქვეყანა.

არადა, ჩვენ, აბსოლუტურად სუფთად, დემოკრატიულად არჩეული ხელისუფლება ვიყავით. ამ მიმართულებით საქართველო იყო ერთ-ერთი წამყვანი რესპუბლიკა. კურსი იყო ალბერტული იმაზე, რომ უნდა დაშლილიყო საბჭოთა კავშირი.

სამწუხაროდ, ოპოზიციამ დიდი როლი ითამაშა სამოქალაქო ომის გაჩაღებაში. არ მიგანჩიანია, რომ არც ხელისუფლების მეტოქე-ნი მოქმედებდნენ მთლად გონივრულად?

დიდი შეცდომა იყო სამხედრო და სამოქალაქო ოპოზიციის გაერთიანება. კონკრეტულად მე არც ხელმძღვანელი ვიყავი, არც იარაღი დამიჭერია ხელში. მიუხედავად ამისა, ჩემს თავს ვაძანაშაულებ. დიდი შეცდომა დავუშვი, უფრო რადიკალურად უნდა გამოვსულიყავი ამის წინააღმდეგ, ომი და დაპირისპირება, შეიძლება, ვერ აგვეცილებინა, მაგრამ მე ჩემი უნდა მეთქვა.

რად იგვიანებს კანონი?

ქალაქის თავი

ჩვენი პარლამენტი თანდათან ემსგავსება იმ ზარმაც, ზანტ მოსწავლეს, რომელიც დაგვიმღვინა ვადაში, ესე იგი, სემესტრში ვერ ასწრებს მასალის ათვისებას და შემდეგ არადადეგების პერიოდს ანდომებს ორიანების გამოსწორებას, საგნების ათვისებას.

როცა წლეულს საგზააფხულო სესია მთავრდებოდა, საკანონმდებლო ორგანო სტახანოვიტის ტემპით იღვწოდა. ბოლო ორიოდ კვირაში მისაღები (თუ მოსამთავრებელი) დარჩათ ოთხმოცზე მეტი კანონი. იმუშავებს „გადარბენის რეჟიმში“, სხაპასუბით მიიღეს ყველა, — ზოგი რიგით, ზოგი კი — რიგგარეშე სესიებზე.

რიგი აირი. რუსეთი მუშტს გვიღებებს, მორჩა თქვენი ბაირამობა, რასაც აქამდე შეღავათიან ფასებში გაძლევიდით, ამიერიდან საბაზრო ფასებში (ლამის ორმაგად) წაიღებთო. თუ ამას კიდევ საბაზო გადასახადიც დაემატა, ჩვენი მოსახლეობა წელში განყდება. ადარდებს ვინმეს ეს?

რატომღაც მეგონა, რომ საგზააფხულო სესიის „ჩაჯარდნას“ პარლამენტი საშემოდგომო სესიაზე მინც გაითვალისწინებდა და კანონების მიღების ვადებში ახლა მაინც ჩაჯდებოდა, მაგრამ... მთავრდება საშემოდგომო სესია, თუმცა ჰაერში ჰქვიდა 140-ზე მეტი კანონის განხილვა. ზოგი კი ისეთი კანონია, ჩვენს ხალხს რომ სულზე წაადგება. ავიღოთ თუნდაც საბაზო კოდექსი. იგი მთავრობას განსახილველად ჯერ კიდევ სექტემბერში შეუტანია. დღეს თურმე მას შემდეგ ეს პროექტი. შიგაც არავინ იხედება. „პაღუმაეში“, რა დაშავდება, მომავალი სესიისთვის გადაინიოსო. არადა, ამ კოდექსის მიუღებლობის შემთხვევაში, ბევრი რომ კიდევ დაშავდება და კიდევ გაშავდება. მაგალითად: ახალი კოდექსით იმპორტის საბაზო გადასახადისგან თავისუფლებდა ელექტროენერგია და ბუნებ-

კრიზისალი

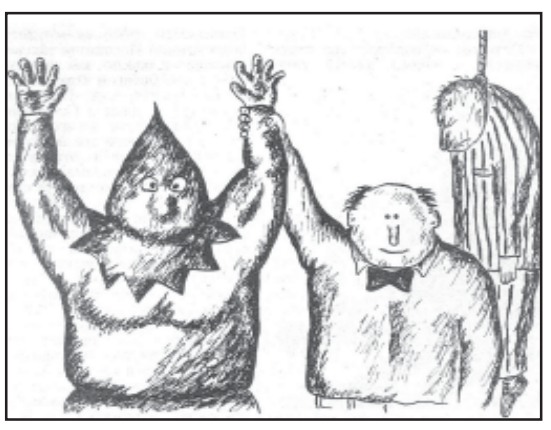
ისევ უბრალო ხალხი იჭყლიტება

პოლიციელი ქრთამზე გააგმოს ბანერალურმა ინსპექციამ ქრთამის ალბის ფაქტზე დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის გლდანინა-ძალადების სამმართველოს ოცმეთაური, პოლიციის ლეიტენანტი რამაზ მუხიგულაშვილი დააკავა. სასამართლომ მას სამთვიანი წინასწარი პატიმრობა უკვე შეუფარდა. საქმეს თბილისის პროკურატურა იძიებს.

ახლობლის, აბზიანიძის სამსახურში მიღება სთხოვა, რაზეც თანხმობა მიიღო. სანაცვლოდ მუხიგულაშვილმა მას ექვსასი დოლარი მოსთხოვა. სწორედ ამ თანხის აღების მომენტში დააკავა იგი პოლიციამ, რომელსაც მანქანაში მას კომოთიქე გადასცემდა.

ბის ტელეფონის წართმევა სცადა. წინააღმდეგობისთვის ოქელაშვილი მან დანიტ ფეხში დაჭრა და „მობილური“ მაინც გაიტაცა. თუმცა დაზარალებულს ამის შესახებ პოლიციაში არ განუცხადებია.

რუსთაველი, სოფელ იორმულალოს მცხოვრები თახირ ბაჰმად ოფლი უმუშევრი გაიტაცა. ბოროტმოქმედები გატაცების...

ნაკვეთი

ბუშინ პარლამენტის წინ გაიხსნა უცნობი დეპუტატის ძეგლი. ძეგლზე ასეთი წარწერა: — შენი სახელი უცნობია, რადგან შენ არ იღებდი ქრთამს.

მილიონერების რაოდენობით ჩვენ უკვე გავასწარით იაპონიას, გერმანიას, ინგლისს, საფრანგეთს. სულ მალე დავეწვევით ამერიკის შეერთებულ შტატებს. ეს მიუთითებს, რომ ჩვენთან ქურდობა და ქრთამის აღება გაცილებით იოლია, ვიდრე მუშაობა და ოფლის ღვრა.

აქამდე ჩვენს საზღვრებზე კონტრაბანდისტებს საქონელი ჩუმად გადმოჰქონდათ ვირებით. ეს გაუგებს, ამიტომ ახლა გადმოტანა დაიწყეს აქლემებით. გუშინ, მაგალითად, ჩვენმა მეზობლებმა დააკავეს ერთი აქლემი, რომელსაც კუზში აღმოაჩნდა 3 თვის საკვები, 2 თვის წყალი და... 1 თვის ნარკოტიკი.

ბატაკეპულში 5.000 დოლარს იბოძვრენ შს სამინისტროს კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა თბილისელი 22 წლის ბაჩუკი ნავერიანი შეიპყრეს. მან, ოთხ თანამზრახველთან ერთად,

ნეტავ...

თუ ჭრდობაა, ჭრდობა იყო

ახლახან აშშ-ს გამოძიების ფედერალურმა ბიურომ გამოაქვეყნა 10 ყველაზე ხმაურიანი დანაშაული, რომელიც მოხდა სელოვნების სფეროში. აქედან მხოლოდ ორია გახსნილი, რვა ისევ საიდუმლოებითაა მოცული.

სკოლის მაგიერ... ციხეში

ინგლისში რვა კვირით ციხეში ჩასვეს 13 წლის მოსწავლის დედა კრისტიან ბეიკერი. მისმა ვაჟმა ერთხელ გააცინა სემესტრის ნახევარი, მეორედ — სემესტრის ორი მესამედი. მშობელს გაფრთხილება ამდენჯერმე მისცეს, მაგრამ იგი რეალურ ყოველთვის ამართლებდა.

დემოკრატია ბი-მალაზიით

მოსკოვის სათათბიროს წინ, გზის გადაღმა, გაიხსნა მალაზია პომოსექსუალებისა და ლესბოსელებისთვის. იქ იყიდება „საგანმანათლებლო“ წიგნები, ჟურნალები, ტრუსები... დღეს ჩვენს ხალხს სჭირდება მეტი ახსნა-განმარტებითი საშუალებებიო, — ამბობენ მალაზიის მუხატრონები. მართლაც, მალაზია დიდიგან სალამომდე გადატენილია.

მისამე ყოველთვის შედეგები

სუთი წელიწადია, რა ვერსიებს ალარ ატრილიებენ ჟურნალისტ გიორგი ღონლაძის მკვლელობის თაობაზე. ამ დღეებში კი ახალი ვარიანტიც წამოიჭრა. თურმე ერთი ქალი მკვლელობის უკრაინის პრეზიდენტის ადმინისტრაციის მაშინდელ ხელმძღვანელს (ამჟამად პარლამენტის სპიკერს) ვლადიმერ ლიტვინს და გიორგი ღონლაძეს. ეს ყოფილა „უკრაინის კაბა პრავდას“ მთავარი რედაქტორი ალიონა პრიტულა. 2000 წლის 16 სექტემბერს ჟურნალისტი სწორედ მისი ბინიდან გამოსულა და მერე საერთოდ დაკარგულა.

მეცნიერის უბის ნიგნაჰიდან

ახალი ჯიქული რუსეთის ჩატრიანელ სპირიტუალური ანტიკონსტრუქციის

მოსკოვი გავლით საუკუნის 60-70-იან წლებში ეროვნული ბიბლიოთეკასთან გაუვლია, ერთი ფაქტი მიიქცევა... მინდა მკითხველს გავაცნო, რაც ბატონმა ანდრია...

დაინერა შესანიშნავი ნიგნები ქართულ არქეოლოგიაზე, ეთნოგრაფიაზე, პალეოგრაფიაზე, ნუმიზმატიკაზე და საერთოდ ქართველი ერის სახელოვან წარსულზე...

ინტრონიზაციის დროს თითქმის ყველაფერი ჩემს უბის წიგნაკში დანერგვით ჩავინერე...

ბოლო, ერთ ასეთ საყურადღებო ფაქტს გავიხსენებ, რაც კიდევ უფრო დამაჯერებელს გახდის ჩემს მოსაზრებას...

შეხვედრა

შინ ყიდის და შინ ყიდულრის?

მსოფლიოს წამყვანი პოლიტიკური ლიდერებისა თუ საერთაშორისო ორგანიზაციების სამშვიდობო დეკლარაციების მიუხედავად, სახელმწიფოები სულ უფრო კარგად შეირალებას ცდილობენ...

ბაზარზე იარაღის მიწოდების კუთხით ჯერ კიდევ უპირობო ლიდერია მას საერთაშორისო ბაზრის ორი-მესამედი უკავია...

ბოლო წლებში იარაღის მომხმარებელთა აქტიურობამ ახლო აღმოსავლეთიდან აზიისაკენ გადაინაცვლა...

ჩინეთს, ბოლო ოთხი წლის განმავლობაში შევიქნა 10 მილიარდი ამერიკული დოლარის იარაღი შეიძინა...

2004 წელს იარაღის საერთაშორისო ბაზარზე სახელმწიფოებმა მთლიანობაში 37 მილიარდი ამერიკული დოლარის იარაღი შეიძინეს...

რუსეთის პოზიცია პრაქტიკულად მიახლოებულია დასავლეთ ევროპული კონკურენტების მაჩვენებლებს...

ბოლო წლებში იარაღის მომხმარებელთა აქტიურობამ ახლო აღმოსავლეთიდან აზიისაკენ გადაინაცვლა...

2004 წელს იარაღის შესყიდვის კუთხით 10 მონიანვე განვითარებად ქვეყანას შორის აზიიდან ხუთი სახელმწიფო იყო...

ერაყის ომის შემდგომ პერიოდში ახლო აღმოსავლეთში, რომელიც იარაღის მნიშვნელოვანი მიმწოდებელია, იარაღის შესყიდვის ტემპი დაეცა...

რუსეთი ჩინეთის მთავარი მომარაგებელია აშშ-ს კი განსაკუთრებული ურთიერთობები აქვს ახლო აღმოსავლეთის ისეთ ქვეყნებთან, როგორც ეგვიპტე, ისრაელი და საუდი არაბეთი...

თანადოდ არ არის შესწავლილი აზიური ბაზრის შესაძლებლობები გრძელვადიან პერსპექტივაში...

თანამედროვე მსოფლიოში ბოლო თაობის სამხედრო ტექნოლოგიების შესყიდვაზე გაზრდილი მოთხოვნა იარაღის მწარმოებლისთვის იარაღის საერთაშორისო ბაზარზე აქტიურობის წინაპირობას იძლევა...

ცივი ომის დასრულების შემდეგ წლებში ზოგადად მსოფლიოში სამხედრო ხარჯების შემცირების ტენდენციამ საერთაშორისო ბაზარზე იარაღის გაყიდვა...

აშშ იარაღის საერთაშორისო ბაზარზე იარაღის მიწოდების კუთხით ჯერ კიდევ უპირობო ლიდერია...

ბოლო ათი წლის განმავლობაში ინდოეთი განვითარებად ქვეყნებს შორის უპირობო ლიდერი იყო...

თანამედროვე მსოფლიოში ბოლო თაობის სამხედრო ტექნოლოგიების შესყიდვაზე გაზრდილი მოთხოვნა იარაღის მწარმოებლისთვის იარაღის საერთაშორისო ბაზარზე აქტიურობის წინაპირობას იძლევა...

ყოველკვირეული ლიტერატურულ-კულტურული ჩანართი №36

კალისტრატე სალიას ბარათიდან...

„ბარათი მურადიანმა ფრანგულად გამოაქვეყნა „რევიუ დე ვიუდ არმენიენ-ში“ სტატია მცხეთის ჯვრის შესახებ. სომხური წარწერის ორიგინალი კი არ დაბეჭდა, არამედ მისი მეგობრების მიერ გადაღებული სომხური წარწერა — კარგად გამოყვანილი ასოებით გამოაქვეყნა... ამიტომ მეც გამოაქვეყნე წარწერები... შემდეგ ისე იყო, რომ დაინტერესებულმა მეცნიერებმა თქვეს: მეცნიერებაში გაუგონარი ფაქტები გაუკეთებია მურადიანსო“...

1990 წელი. ზარიზი.

შინსკ „ჭიჭიჭი“ ეს ქვეყანა?..“

„ჩვენ ბევრი გვექონდა თუ ცოტა, შევივრდომეთ, შემოვიხიზნეთ, გიძმეთ და შინ მტრად ნუ გვეკიდებთ!“

ილია ჭავჭავაძე.

ის რომ ქართული დამწერლობა, თბილისის თუ შოთა რუსთაველი სომხეთა ერს ეკუთვნის, არაერთგზის გვსმენია მათგან... ქართული ეკლესიების სომხურობაც „ძველი სიმღერა“... იმის დამატებით, რომ „ბარბაროსი ქართველები“ თურმე სომხურ წარწერებს ვანადგურებთ და ზემოდან ქართულს ვანერთ...

ჩვენი საუკუნის 40-იან წლებში ამათ არც აციეს და არც აცხელეს და ტაო-კლარჯეთი და მისი ხუროთმოძღვრება სომხურად გამოაცხადეს. მერე იცით, ვის დაანერინეს ეს გალიმათია? რუს ტოკარსკის. ესეც მათი ძველი, ნაცადი ხერხია.

ეკლესიები, აფხაზეთისა და აჭარის სომხური ეკლესიები აშენებულია XIX ს-ის დასასრულსა და XX ს-ის დასაწყისში... 1837 წელს საქართველოში იყო აღრიცხული 198 სომხური ეკლესია... წერილობითი წყაროების მეცნიერული კვლევა-ძიების შედეგად გამოიკვვა, რომ საქართველოში არის 650 სომხური ეკლესია (არ არის გამოიკვლილი ზოგიერთი მათგანი გამოგონების). სომხური ეკლესიები განლაგებული არიან აღნიშნულ რაიონებში“.

თემურ ლენგის მიერ რვაგზის აოხრებულ ქვეყანას, დანგრეული ეკლესია-მონასტრების აღდგენას საკამო ხანი დასჭირდა. ამ საქმეს განსაკუთრებით ენერგიულად ეწეოდა ალექსანდრე მეფე (1412-1442). მის სახელთან არის დაკავშირებული თემურ-ლენგის მიერ დანგრეული სვეტიცხოვლის „კუალად აღშენება“. რუსის ეკლესიის დასავლეთ კარიბჭეზე გაკეთებული მხედრული წარწერა გვამცნობს „ზე ადიდენ ღმერთან მეფეთა-მეფობა დიდისა ალექსანდრესი, რომლის მიერ კვალად აღშენდა საყდარი ესე“ და სხვა.

ქართული წყაროების მიხედვით, ბეთლემის დაარსება დაკავშირებულია მეფე ვახტანგ გორგასალის სახელთან. ასევე მის სახელთანაა დაკავშირებული სიონის, მეტეხის წმ. ჯვრის, გოლგოთის, წმ. მიქაელ მთავარანგელოზის ეკლესიების აშენება... პლატონ იოსელიანი წერს: „ბეთლემის ქართულ მართლმადიდებლურ ეკლესიას სომხებმა სახელი შეუცვალეს და ფეთხაიმი დაარქვესო“. იქვე პლატონ იოსელიანი გაოცებული კითხულობს: „გაურკვეველია, რა მიზეზით დაპატრონებინა მას სომხები?“

არ შეიძლება ერთ ამგვარ თანამედროვე მკვლევარზე ორიოდე სიტყვა მაინც არ ითქვას. ეს გახლავთ ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი პ. მურადიანი. ჯერ იყო და „ის“ზე დაბოლოებული ყველა ქართული გეოგრაფიული სახელი და ტოპონიმი გაასომხურა. ეს „აღმოჩენა“ რომ არ დაუჯერეს, მერე მცხეთის ჯვრის ტაძარს შეუტია და ერთი კორიანტილი დააყენა — სომეხი რომელია და ასე შემდეგ. რა თქმა უნდა, ქართულმა მეცნიერებმა (აკად. ვ. ბერიძემ, აკად. მ. ლორთქიფანიძემ, აკად. ილ. აბულაძემ და სხვ.) საკადრისი პასუხი გასცეს.

ბატონი ბ. არველაძე დეტალურად განიხილავს სომხ მეცნიერთა დასახელებულ ყველა ეკლესიას. მოჰყავს სათანადო წყაროები, არგუმენტები, აზუსტებს ტოპონიმებს და სხვადასხვა მკვლევართა დასკვნებს ერთმანეთთან ადარებს...

„შემდეგი „სომხური“ ეკლესია თბილისის ბეთლემი „რუკა-ცნობარში“ ასეა განმარტებული — „ბეთლემი“ — წმ. მარიამ ღვთისმშობლის ეკლესია, სომხების მიერ აშენდა 1500 წ. ... გაქართულდა 1990-1991 წ.წ.“ გაზომის ბეთლემის ეკლესია თავიდან სომხური ყოფილა და უკანასკნელ ხანებში მიუთვისებიათ ქართველებს... თუმცა, მივყვით ამ ეკლესიის ისტორიას. გადავხედოთ სომხურ მხარეს და ვეძებთ სიმართლეს. გალანანელის მსგავსად ს. კარაპეტინი ბეთლემის აშენების თარიღად ასახელებს 1500 წელს.

ეს კითხვა აწუხებს ქართველ ხალხსაც და კონკრეტული პასუხი ვერ მიუღია. ქართველი ერის და ეკლესიების თავზე დამტყდარი ეს უბედურება ისტორიულმა მიზეზებმა განაპირობა. პერმანენტული შემოტევებისაგან გაპარტახებული ქართული ეკლესია-მონასტრებს უცერემონიოდ დაეუფლნენ ლტოლვილი თუ ჩამოსახლებული სომხები...“

ჯერ კიდევ 1995 წელს, ერევანში, სომხურ ენაზე გამოვიდა რუკა-ცნობარი „სომხური ეკლესიები საქართველოში“, რის მიხედვითაც, საქართველოში 650 სომხური ეკლესიაა. მაშინ ამ ყველაფერს მეცნიერმა ბონდო არველაძემ თავისი ნაშრომით არგუმენტირებულად უპასუხა. როგორც ჩანს, რა თქვას პასუხის პასუხად სომხ საზოგადოებას ჯერ ბოლომდე არ გაუცნობიერებია და ისევ იგივეს და ჯიუტად ამტკიცებს... ბ-ნ ბონდო არველაძეს ნამდვილი პათოსი კი ისევე უპასუხობდაა დარჩენილი: „ზოგიერთი სომეხი მეცნიერი ვითომ წმინდა მეცნიერული ინტერესებით გამსჭვალული, კალამშემართული, გაავებული გვიტყვს და ძირძველ ქართულ მინებს გვედევნება. ამ ჯიშის სომეხ მეცნიერთა ეს უკადრისი საქციელი არ ახალია „ქველია“, მაგრამ მათ მეცნიერულ „შემოქმედებაზე“ თვალის დახუჭვა წინაპართა წმინდა ხსოვნის დავინწყების ტოლფასია. ეს კი არავის არ ევატიება, მით უმეტეს შვილებს...“

დავიწყოთ სომხური რუკა-ცნობარის ანოტაციით: „საქართველოში ცოტაა რაიონები, სადაც სომხური ეკლესიები არ არის. განსაკუთრებით მრავალია და ფართოდაა წარმოდგენილი სომხური ეკლესიები ისტორიული სომხეთის ტერიტორიაზე, გუგარქის რეგიონის ჩრდილო მხარეში. ესენია ნობოფორ, ბონნოფორ, თრელი და ჯავახქის რაიონები. ამჟამად მათ შეესატყვისება მარნეული, ბოლნისი, დმანისი, თეთრი-წყარო, ნალკა, ნინოწმინდა, ახალქალაქი და ასპინძის რაიონები. სომხური ეკლესიები არ არის მცირე საქართველოს ისტორიულ ქართლსა და კახეთის რაიონებში. აქ სომხები ძველი დროიდან მკვიდრობდნენ. ამიტომ ამ რაიონებში სომხური ეკლესიები ადრეულ საუკუნეებშია აშენებული, (XII-XIV საუკუნეებში). უფრო გვიანდელი დასავლეთ საქართველოს, იმერეთის, სამეგრელო-კოლხეთის სომხური

თბილისი და მისი შემოგარენი არ იქნებოდა დაზღვეული მტარვალის ხელისგან. ვინც მტრის მახვილს გადაურჩა, თავი ალბათ მთებს შეაფარა. რა თქმა უნდა, ბეთლემის ქართული ქტიტორული წარწერები ლენგ-თემურის ურდოების ბარბაროსობას შეეწირა და სამუდამოდ დაიკარგა. მოხდა ის ტიპიური მოვლენა, რაც ასეთი უბედურების შემდეგ ხდებოდა. შეუპოვარი ქართველი სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე იცავდა სამშობლოს და მტერს შეაწყდა... ქართული ბეთლემი თუ მურადიანის დამონებულ შიშტაკარენს დაუჯერებთ, სომხების ხელში აღმოჩნდა...“

მეცნიერული ნაშრომი რამდენიმე ენაზე მთლიანად უნდა ითარგმნოს, ვინაიდან სომხეთა გაყალბებულ „ეკლესიებს“ მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში ნააწყდები, როგორც ერთადერთი და უალტერნატივო აზრს. საქართველოს პატრიარქმა ქართველ მეცნიერებსაც საპასუხო მეცნიერული არგუმენტების გამოქვეყნებისკენ მიუწოდო. აქვე ქართული „ბედოვლათობა“ უნდა ვახსენოთ, რისი ერთ-ერთი მაგალითი ბატონ ბონდო არველაძის ნაშრომშიცაა მოყვანილი: „1885 წლამდე არსებული საქართველოს სომხური ეპარქიის სინოდური ჩანაწერები დაცული იყო საქართველოს ცენტრალურ ისტორიულ არქივში. 1965 წელს საქართველოს საარქივო სამმართველოს უნიტო ხელმძღვანელობამ იგი სომხეთის სახელმწიფო არქივს გადასცა. ეს მარტო კანონის დარღვევა კი არა, ეროვნული დანაშაულიც იყო. მათი უიცილობის გამო, არ მინდა მათ საქციელში ანგარება დავინახო... ამ წერილზე მუშაობისას არაერთგზის დამჭირდა შემომწმინდა ბ-ნ კარაპეტინის, ბ-ნ მურადიანის და სხვათა მიერ დასახელებული საქართველოს სომხური ეპარქიის სინოდალური ჩანაწერები და მათი მეცნიერული სანდოობა, მაგრამ გასაგები მიზეზების გამო ვერ შევძელი...“

ძალი ღიქრები

„მარად ქართული და რუტინული“

„ამ ახალი წლის დამდევს ეს ფიქრი მადის ძალა-უნებურად, რომ ვეველამ მოინანიოს წარსულის წლის შეცდებანი... რაც არ უნდა უფერული და უიმედო ეოფაში იყოს ადამიანი, ახალ წელს მაინც იმედით ვეგებება, როგორც კარგის მომასწავლებელს... კაცთა ბუნების წესია მოლოდინი საუკეთესო მერმისის...“

საბრალოა ქვეყანა, საწყალია ის ვრი, რომელსაც დაუკარგავს იმედი მომავალი დღისა, თამამად ვიტყვი: რაც არ უნდა დაბეჭდვებული იყოს ვრი, რაც უნდა გასაწყლებული, თუ საუკეთესო მერმისს მოელოდეს და არ გადაუწყვეტია იმედი, ის ვრი არც დაიდუმება, არც მოკვდება... სასწაურად ვარაუდობს რომ იყოს, შესცვლის და გაიმარჯვებს კიდევ...
ვაჟა-ფშაველა.

მამი ფიქრს სამშობლოზე, თანამდევნი შიში ახლდა — უსამშობლოდ დარჩენის.

სამშობლო ეროვნული თავმოყვარეობაა, ის შემოსაზღვრული ტერიტორიაა არის და იმპერიითა აგონიების დროს სხვათა საზღვრებიც ნანგრევებში ექცევა. სამშობლო — კონკრეტულ სივრცეში წარსულისა და აწმყოს ერთიანობაა... მათი ფიქრებიც საქართველოს წარსულსა და აწმყოზე ფიქრი იყო...

ჩვენ წინ ორი სხვადასხვა ბედისწერის პიროვნების წერილებია. ალბათ უბრალო დამთხვევა არ არის, რომ ორივეს ზუსტად ერთნაირი სათაური შეურჩევია — „ფიქრები საქართველოზე“... მათ ბედისწერაშიც ვიპოვით მსგავსებას...

ამ წერილების დანერის დროს ერთ-ერთი უცხოეთიდან ბრუნდებოდა სამშობლოში და სტამბულის გემზე იდგა ჩაფიქრებული, ხოლო მეორე უკვე პატიმარი, სუზდალის ციხეში იხდიდა სასჯელს... ტკივილიანი იყო მათი ფიქრები საქართველოზე...

„ეს ფიქრებია თქვენსა და საქართველოზე“...

1922 წლის 20 აგვისტოს სტამბოლის რომელიღაც პორტიდან ევროპიდან ჩამოსული ახალგაზრდა მწერალი ნიკოლოზ მინიშვილი მეგობრებს უგზავნიდა წერილს — თავის აფორიაქებულ ფიქრებს საქართველოზე და ის მყისიერ გაგებას და თანადგომას ელოდა... სწამდა, რომ მისი მე-

გობრებისთვისაც სამშობლოს განცდა ანალოგიურად მტკივნეული და პირადული იყო...

„ეს ჩემი უკანასკნელი დღეებია სტამბოლში და შემდეგ არ ვიცი, როდის შევძლებ რამის მოწერას. ეს სამი თვე, რომელიც დავყავი ამ გარყვნილ ქალაქში, გავატარე მარტო კითხვასა და თქვენზე ფიქრში... სიხარული, როგორც ამას დაინახავთ, აქ აღარაა, მაგრამ ფიქრები თქვენზე და საქართველოზე — არის... და ეს მინდა თქვენ დაგიბაროთ.“

ესლა, როცა, მე ასე თუ ისე, შევადგინე ერთგვარი წარმოდგენა უცხოეთის ლიტერატურაზე, ვეკითხები ჩემს თავს: ჩამოვრჩით თუ არა ჩვენ პოეზიას? უსათუოდ ერთი პასუხი მაქვს: არა, არ ჩამოვრჩენილვართ, მიუხედავად იმისა, რომ უკანასკნელი წლები დახურულ ყუთში ვზივართ...

ევროპის ხელოვნება და პოეზია, როგორც ხედივით სანახაობა, როგორც ნაუკითხავი წიგნი, უნახავი გამოფენა ან მოუსმენელი მუსიკა, მიდიოდა შორს ჩვენგან... მაგრამ ის მარადიული სინათლე, რომლითაც ანათებს ხელოვნება ყოველ დროს, და ის შეუსხლეტელი სისხლი, რომელიც საუკუნეებით სჩქეფს ყველა პოეტის ძარღვებში, ვგონებ გადმოსულია ჩვენშიც. ეს გრძნობა და თვისება გვაერთიანებს ჩვენ უცხოეთთან და, ალბათ, ეს იყო მიზეზი იმისა, რომ მე არ ვიგრძენი თავი ჩამორჩენილად...“

ევროპის და ამერიკის გზებზე არც ერთ ქართველს არ გასჩენია ეროვნული არასრულფასოვნების

კომპლექსი. ისინი, უბრალოდ, სოციალურად დაბეჭდვებული, მოუწყობელი და პარტოკრატიის დემაგოგიას გამოქცეული ადამიანები იყვნენ...

„შეიძლება ჩვენში ზოგიერთი უპირატესობანიც კი ვიპოვოთ“, — წერს ნიკოლოზ მინიშვილი.

ადამიანთა თვისება, რომ გულმოდგინებით ეძებონ ის, რაც უკვე დიდი ხანია ნაპოვნია, არ გამოირცხავს კიდევ ერთ რეალობას: ძიებების, თუნდაც ფუჭი, უშედეგო, მტკივნეული ძიებების აუცილებლობას, რადგან საბოლოოდ მხოლოდ ისინი გვარწმუნებენ ყველაზე მთავარში...“

„...მე მემინია ამაზე ფიქრი... კი, ბატონო, ჩვენ ვიყვით დეგენერატები. დეე, საქართველო არ გვიყვარდეს. დეე, ჩვენ გაგვიყოს საქართველო და ეთავყვანოს, თუნდაც რწყილს... კი, მაგრამ სხვები სადაა? სხვებს რაღა დაემართათ? რომ არც სხვა ჩანს?... ჩვენ ოცნებებს საქართველოზე ელაპარაკება მხოლოდ გული და სიყვარული... არის სურვილი, მაგრამ არ არის რეალობა... ჩვენ საქართველოს მზე არ გაგვანათებს... მაგრამ როგორც ვთქვი, ის ვერც სხვამ ნახა და თუ მარტო ჩოხა-

ახალუხია საქართველო, უტივით მას, წამოდით აქეთ, დავიკარგოთ, ნყალში გადავვარდეთ!!“

„ამიბრასია თაჲსთაჲდ სუდი აჲადჲყოფოჲაა“...

მხოლოდ ნაციონალური ტანსაცმლით გამოხატული ეროვნულობა ეთნოგრაფიულ სანახაობად აქცევდა საქართველოს საერთაშორისო ბაზრებზე. ეროვნული მოძრაობა, ანუ ერთი ქვეყნის მეორისგან გამოყოფის ემოციური და ამავე დროს სრულიად არგუმენტირებული სურვილი, დოლ-გარმონის გამაყრუებელ ხმაში იკარგებოდა და ერთვოდა საბჭოთა ხალხების განურჩევლობის ზღვას.

„დაიხ, ეს წერილია თქვენზე და საქართველოზე... ემიგრაცია თაჲსთაჲდ ცუდი აჲადჲყოფოჲაა და ქართულ ემიგრაციასაც რომ განსაკუთრებული ტკივილი მართებთ, ცხადია... მაგრამ მე ვიცი ხალხი, რომლებიც აქაურობაში მინასთან ასწორებს ქართველ ბოლშევიკებს და საქართველოში იმავე ბოლშევიკებს უძკრებიან“

უკანა კარებიდან... და ყოველ შემთხვევაში, რომელიმე რესტორანში მენშევიკებსა და ნაცდემოკრატებთან მაინც მოინმენდნენ-ხოლმე კეთილშობილურ ცრემლს...

თქვენ იცით ბევრი ქართველი, რომელიც ტკბილად ემსახურება საბჭოთა ხელისუფლებას, „შერიგებით და მორიგებით“ არ იკლებს არაფერს, მაგრამ დღიური წესრიგის ამოსაწურავად, ყოველ შემთხვევისთვის მაინც გააჩერებს „თუ რა ისმის“ და დამშვიდებულ სინდისით წავა შინისაკენ.

ეს ყოველთვის ქართული ჩვეულება იყო და თუ ჩვენში ესლაც ეროვნული მორალი და კეთილშობილება ამ ხანით უნდა წავიდეს, დეე, ღმერთმა ხელი მოუშალოთ. მე ამ გზით ვერ წავალ...“.

მიუგნებალი საგოგლო

დროთა განმავლობაში გახდა თუ არა უფრო კომპრომისული ქართველების „ფიქრი საქართველოზე“? ან იქნებ მათაც გაგვიჩნდა სურვილი არა მხოლოდ იბრძოლონ, არამედ ისეთივე დაცულნი იყვნენ მათივე ქვეყანაში, როგორც სხვაგან ფრანგი, გერმანელი თუ ამერიკელი... იქნებ ჩვენც გვინდა

სოხური თაჲს აარაღლურად „ამას ამბობს საიათნოვა“...

ამ ფოტოში საიათნოვას საფლავია... ზაფხულში გადავიღეთ, ძველი თბილისის ქუჩებში ხეტილის დროს... მოკრძალებით ვიდექით საფლავის ქვასთან, როცა უბნის სომეხი მოსახლეობა მოგვიახლოვდა: მოხუცები, დედები ხელში ატატებული ჩვილებით... ღარიბები, ჩაუცმელები, მაგრამ მაინც ხალისიანები...

— თქვენც გიყვართ საიათნოვა? — გვკითხეს. მოგვეფერნენ... — თქვენი და ჩვენი საიათნოვაო!... განსაკუთრებული სითბო და სიყვარული ჩააქსოვეს ამ სიტყვებში. მერე ბავშვებიც შემოგვეხვივნენ... „ჩვენი და თქვენი საიათნოვა“... მართლაც, ამაზე მეტი რა არის პოეტის უკვდავება?

obyfgfhsf cofdkt, fyb

ვაგრძელებთ ვახტანგ VI-ის აფორიზმებისა და გამოთქმების ბეჭდვას, რომელიც შეადგინა და ანბანის მიხედვით დააღაგა მეკლეეარმა ბორის დარჩიამ.

ვარდს ვერ დაჭკრეფს ეკლის მრგველი... ვაქებ სიაჲის მორცხესა და სიკეთის ურცხვენელებსა. ვით იქნება ორი ნესვი ერთის ხელით დანამჭირი. ვინ სიძარტლითა მშერობლობდეს, მას წინ ნუ აღუდგებია. ვინცა მახეს სდგამს სხვა ჭირად, თვით გაეზმის უწინარე. ვინცა რა ქნა ამ სოფელსა, მიხვედრა მისი წილი. ვინც იხარებდეს სხვის ავზე, იმას მიენდოს სხვა ვინა?! ვინც მოწაფედ არ ეოფილა, ის მოძღვარი არ იქნების. ვინც უფრო არის მდიდარი, უფროა ჯავრით მწუხარი. ვინაც უნდა ზამთარ ღსინი, საფხულს უნდა გაისარჯოს.

ზოგს სირცხვილად მიაჩნია სიერმეს უკან კითხვა სწავლა, მაგრამ ბრძენთა სახელად სჩანთ სიკვდილამდი მამიკ წაუღა.

საქონის ვეჯობა

ფიქრისთვის იგი დამნაშავეა...

გალაკტიონი

დამფუძნებელი კრების სხდომა, 1918 წელი. ლოჯაში მთავრობის წევრები სხედან. მათ შორის, გრიგოლ ლორთქიფანიძე და ნოე ჟორდანიას.

„საზრდოობა სამშობლოსგან“ და არა მხოლოდ პატრიოტული შეძახილები და მუდმივი ცქერა იმისა, როგორ ყველგან ქვეყანას ადგილობრივი აბორიგენები!...

„ამ სახით ევროპაში ეს საკითხი არ დაისმის — აგრძელებს წერილს ნიკოლოზ მინიშვილი — სამშობლოში (არა მარტო ზოლოტიანი ცნებებსა და ეთნოგრაფიულ ფერებში) უნდა არსებობდეს ის ენერჯია, ის სხვადასხვაობა, რაც ბადებს დიდ შემოქმედებას. სამშობლოში უნდა იყოს სტიქია, ატმოსფერო, ნოყიერება, რომელიც აღმოაცენებს შემოქმედებას. სწორედ აქ მეექვსედა მე საქართველო... მე ამას ვერ ვხედავ, ვერ ვნახულობ და მემინია: ნუთუ, საქართველო მარტო ეთნოგრაფიული მოვლენაა, თანდათან გადაგვარებაში გადასული?...

ვიბნევი და მემინია ასეთი კითხვების. მან უხეხებს ეს აქ ისე, როგორც არასოდეს და ისევე ჩემი სიმტკიცე და გული... მე არ მინდა უარყო საქართველო წარსულში და მომავალში, მაგრამ... საქართველოს სახე დღეს განსაკუთრებით ძნელი სანახავია...

დროა გავათავო წერილი! ჩვენი გემი, რომელშიც მე ვცხოვრობ, დგას „ოქროს რქაზე“. ღამეა და უკვე მესამედ ყვირს თათრის მამალი ნაპირთან... მეც დავიკლალე... სტამბული ხომ ისტორიული პუნქტია, სადაც სტიროდნენ ქართველები... ეს წყლები „ბაბილონის მიდინარეობა“ და იქნება ოდესმე ქართველი პოეტის დასტიროდა აქ თავის ბედს და სამშობლოს ისე, როგორც მე... იქნებ ისიც ეძებდა საკუთარ ვარსკვლავს ამ მიწარეთების წვეტიან თავებში და ეს მთვარიანი მიწარეთები მასაც უფარავდნენ სამშობლოს სახეს ისე, როგორც ჩემთვისაა ის დაფარული და მიუგნებელი!...

ფიქრების დასასრული

შეადგომო მოხდა ის, რასაც ვერაფრით გაითვალისწინებდა სტამბოლის მიწარეთებიან მდგარი ნიკოლოზ მინიშვილი... საქართველოში, იდეოლოგიურ დაწესებულებებში სტუმრობის შემდეგ ის აიძულეს, საჯაროდ შეეცვალა თავისი პოზიცია (ამ „დაწესებულებათა“ ძალმოსილება ყველასთვის ცნობილია!) — და მან თქვა: „ასეთი ფიქრები გადალა-

ხულნი იქნებიან იმ მთლიანი აზროვნების ძალით, რომელიც ქმნის დღევანდელ საბჭოთა საქართველოს და რომელიც დღითი დღე აკავშრებს ფართო ინტელიგენციას საბჭოთა ხელისუფლების საბოლოო მიზნებთან“...

ამ გარეგნულმა მეტამორფოზმაც ვერ უშველა. „მათ“ მუდამ ახლოვდათ მისი ნამდვილი, ტკივილიანი „ფიქრები საქართველოზე“...

საქალაქე №187. ნიკოლოზ მინიშვილის საქმე: „დანაშაული ედება იმაში, რომ იყო ფაშისტურ-ნაციონალური ჯგუფის ერთ-ერთი ხელმძღვანელი. ეწეოდა ჯაშუშურ საქმიანობას უცხო ერის დაზვერვასთან ერთად. მხილებულია მონაშენების მიერ (ჩამოთვლილია მონაშენთა გვარები). მან თავი დამნაშავედ ცნო. საქმე გადაეცეს უმაღლესი სასამართლოს სამხედრო კოლეგიას“.

დოკუმენტების მიხედვით, ჯერ მოსამზადებელი სხდომა ჩატარდა, მერე სასამართლო. გამოცხადდა განაჩენი. აღნიშნულია, რომ მოსამართლეთა წინაშე ბრალდებულს არავითარი პროტესტი არ გამოუთქვამს.

დაბოლოს, პატარა ცნობა: „სრულიად საიდუმლოდ. ნიკოლოზ მინიშვილის დახვრეტის განაჩენი სისრულეშია მოყვანილი ქ. თბილისში, 1937 წელს. განაჩენის მოყვანის აქტი ინახება I სპეც. განყოფილების არქივში ტ. 8ფ. 315“.

„ღირს კი ეს საბანი ამაღნ ფიქრად?“

რუსეთი. ქ. სუზდალი. ვლადიმირის გუბერნიის საგანგებო ბანკის სამონასტრო სამყრობილე. საკანი №13. თებერვლის 11, დღე, 1924 წელი.

ამ წერილს ხელს აწერს, 1918 წელს დამოუკიდებლობამიღებულ დემოკრატიული საქართველოს სამხედრო მინისტრი, რუსეთის ოკუპაციის შემდგომ დაპატიმრებული გრიგოლ ლორთქიფანიძე. ჩვენ მხოლოდ ფრაგმენტებს შემოგთავაზებთ.

ფიქრები საქართველოზე: ვფიქრობ საქართველოზე და თან დროგამოშებით იჭვი მღრღნის, გულს მიდაღვს და სულს მისერავს... იჭვი იმის შესახებ, ვითუ სიტყვა, ის სახელი, რომელზედაც აგერ სამი წელია ტყვეობაში ვფიქრობ, იქნებ უსაგნო სიტყვაა. იქნებ რამდენიმე ქართული ასოს შეერთებული ბგერა, ბგერა მოკლებული რეალურ შინაარსს, სიტყვა და სახელწოდება იმ საგნისა და მოვლენის, რომელიც მხოლოდ იყო და აღარ არის, მხოლოდ წარსულის აჩრდილია... უკვე ჩასვენებული ისტორიის მზის მიერ ხანმოკლედ დატოვებული ჩრდილია, რომელიც მალე გაქრება და, რომელსაც მომავალი არ აქვს?... ანდა წარსულის იჭვი, იჭვი იმის შესახებ, თუ გინდა ამ ჩემი ფიქრების საგანი წარსულის ლანდი არ არის, ის უდაო რეალობაა, მაგრამ ღირს თუ არა ეს საგანი ამდენ ფიქრად?...

მაგრამ ჩემს ეჭვს დასცინის, ხოლო გულს ამხნევეს ის ძველი... ჟანგ და ხავსმოდებული ქართული წიგნი, რომელსაც, აი, ესაა მიკითხავდა ჩემი ახალგაზრდა მეგობარი და თანატყვე, წიგნი, რომელიც დაინერა ქორონიკოსა წლისასა 1745, მოსკოვს, პრესნას, წიგნი ვახუშტი ბაგრატიონისა — მატთანე საქართველოსა... რომლის ავტორი, ასაფლავია მოსკოვს, დონის მონასტერში და რომლის უკვდავი ნაწარმოები აგერ ძვეს ჩემს მაგიდაზე, ქ. სუზდალის საპატიმრო საკანში...
ჰო, დიას, მე მწამს, კიდევ მეტი — მტკიცედ ვიცი, რომ ის კოლექტიური პიროვნებაა, რომლის წარსული ცხოვრების აღწერას წარმოადგენს ეს წიგნი, რომ ეს პიროვნება, ეს ისტორიული მოვლენა, რომელსაც ქართველი ერი ეწოდებდა, არის არა მარტო წარსული, არამედ აწმყო და მომავალიც... დიას, ეს ასეა და არა იმიტომ, რომ მე ან სხვას ვიმეს უნდა, ან არ უნდა ეს. არა, სრულიადაც არა. ეს მოვლენა ისტორიულად მოცემულია.

ისტორიულმა დინებამ... ბოლოს კავკასიონის ქედისა და შავი ზღვის მიერ გახაზულ სამეფოებში შერევა

მისი ნაშთები. აი, დედამიწის ეს ნაკვეთი შეიქმნა მისი უკანასკნელი ბინა და ეროვნული ეზო-გარემო. ეს შეიქმნა მისი უკანასკნელი გამაგრებული ბანაკი უკანასკნელ საუკუნეებში. აქაც ყოველმხრივ შეაკვეცეს მას ფრთები და გვერდები, ჩამოგლიჯეს მისი საუკეთესო მინაწყალი, საუკუნეთა განმავლობაში გველვდნენ მის ცოცხალ ორგანიზმს. მისი დიდი ნაწილი ცეცხლითა და მახვილით გადაარჯულა და გადაავგვარა სხვადასხვა ჯურის დამპყრობელმა, მაგრამ ის მინც გადაარჩა, როგორც საკუთარი სხეულისა და სახის მატარებელი ხალხი.

მრავალი ძლიერი დამპყრობი ტომები გაქრნენ დედამიწის პირისგან. აღარაა სახსენებელი ბევრი ისეთი გოლიათი ხალხებისა, რომელნიც იპყრობდნენ, ანადგურებდნენ და აცამტკერებდნენ ქართველთა ტომებს. არაერთს დამპყრობელს ჩაუნერია თავის მატთანეში, რომ მან მოსრა და აღგავა პირისაგან ქვეყნისა ქართველთა ტომები, მაგრამ ამ არა ერთხელ მოკლული ხალხის წყურვილი და ნებისყოფა სიცოცხლისადმი ისეთი ძლიერი გამოდგა, ისეთი ჯიუტი შეიქმნა, რომ მისი სხეულის ესა თუ ის ნაწილი მაინც მთელს სახეს ღებულა და მის სახელს ატარებდა და ანვითარებდა. მრავალჯერ მოკლული ქართველი ხალხი, ვით ზღაპრული ჩიტი ფასკუნჯი, თავის ნამწვავ ნაცრიდან იბადებოდა და ღორძინდებოდა იმ დროს, როდესაც მრავალი მისი მკვლეელი ბუმბერაზი ჯალათები ისტორიულად მინდებოდა და ქრებოდა...

ასეა, თუ ისე, ქართველ ხალხს უამრავ უბედურებასთან ერთად წილად ხვდა ისეთი რამ, რაც მთელ მსოფლიოში ხვედრია კიდევ მხოლოდ რამდენიმე ხალხისა. სახელდობრ, მან ავადა თუ კარგად, ხან სიცოცხლითა და ჯანლონით სავსემ, ხან სუსტმა და მომაკვდავმა, ხან თავისუფალმა და ხან მონამ, მაგრამ მაინც გაძლო დღემდე; ბევრი არ ჰყავს ბადალი და ტოლი მის ჭალარა ისტორიას!...

სულს შემპყრელი და მძიმე ეს სცენა: სადღაც სამშობლოდან შორს, სუზდალის ციხეში, რუსული ზამთრის თებერვლის სუსხიან ღამეს, ორ ქართველს, — დამოუკიდებელი საქართველოს სამხედრო მინისტრს გრიგოლ ლორთქიფანიძეს და პოეტ ლეო რუხაძეს მუხლებზე ვახუშტი ბატონიშვილის საქართველოს მატთანე უდევთ და ფიქრობენ საქართველოზე.

იმედი, რომელიც ამ საკანშიც აღწევს, მხოლოდ უსაბუთო რწმენაა, რომ საქართველო გადარჩება... ამ სულსკვეთებით ინერება სხვა წერილებიც, მთელი წიგნი... ინერება „პოლიტიკური ანდერძიც“ და ანდერძი ოჯახისა და მეგობრებისადმი... არავინ იცის რა მოხდა მერე... გრიგოლ ლორთქიფანიძე 1936-37 წლებში უგზოუკვლოდ დაკარგულთა შორის აღმოჩნდა... ანუ არავინ იცის როგორ დასრულდა მისი ფიქრები საქართველოზე...

ინფო სოფირია

ქართული აღბობი

„შნდა შევიძინო მეგობრები“... — ჩაუწერია უბის წიგნაკში XX საუკუნის ვეჯალა დიდ მარტოსულს — გალაკტიონ ტაბიძეს.

ამ მშვენიერ ახალგაზრდებს შორის, ვისთანაც როგორც ჩანს, დამეგობრებას აზიებდა, არც ერთი არ შემოჩნა ზოეტის ბიოგრაფიას.

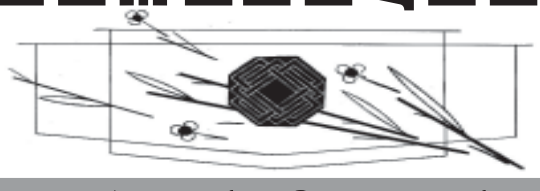
ფოტოზე აღბეჭდილი, მარცხნიდან მეორე გალაკტიონ ტაბიძეა, მარჯვნიდან პირველი დურტუ გვარამია... სხვების ვინაობას ვერ მივაგანიებ.

ისინი, როგორც ჩანს, სულ მცირე ხნით აღმოჩნდნენ გალაკტიონის გვერდით და მერე ვეჯალ თავის გზაზე წავიდა...

დასახლების და დამეგობრების მცდელობანი ბევრი ჰქონია გალაკტიონ ტაბიძეს... მაგრამ მისივე სიტყვებით რომ ვთქვათ, „ცხოვრებაა შხაა ბანშორება-ღაფშორება...“

ომარ ხაიამი - ვარსკვლავთმხრობის და პოეტი

ორი ეპიზოდი პოეტის ცხოვრებიდან

ომარ ხაიამი — მსოფლიოში არ არის ქვეყანა, სადაც მას არ იცნობდნენ და მისი რობაიები თარგმნილი არ იყოს. და ეს განსაკუთრებით ისეთ ქვეყნებში, სადაც ღვინის გემო იცინა!

ხაიამის ცხოვრება ბურუსითაა მოცული და მისი მცირედი ბიოგრაფიული ცნობებიდან ბევრი რამ სადაოდაცაა მიჩნეული. ერთი კი ვიცით: ომარ ხაიამი — ეს მისი ლექსებით აღფრთოვანებული ხალხის მიერაა შერქმეული, ანუ შემოკლებული გვარ-სახელია. სინამდვილეში იგი იყო ყიასედინ აბულ-ფაჰმ ომარ იბნ იბრაჰიმ ხაიამ ნიშაბური. მამა — იბრაჰიმი, ქალაქ ნიშაბურელი ხელოსანი, ხაიამის, ანუ ქართულად კარვის მკერავი ყოფილა და ამ გრძელი გვარიდან მას მხოლოდ

ბუნებით ამაყმა პიროვნებამ, რომელიც ქალწულთან ნებივრობდა, ალაჰს შეჰკადრა:

„საღვინე დოქი ჩემი, რისთვის გატყევე ღმერთო? დამიხსე კარი სიხარულის, ლხენა წამერთო, წმინდა ზედაში, საკბილი ღვინო, ძირს დამიღვარე, მინა ჩემს ენას! განა შენაც დათვერი ღმერთო?“ (როზაია თარგმანი ამბაკო ჭელიძის)

... ამბობენ, წყენია ალაჰს ასეთი თავხედობა და ისე გაუსილაქებია ომარი, რომ მას შემდეგ იგი ყბამოქცეული დარჩენილა!

ომარ ხაიამი — ამ სახელის ხსენებისას ადამიანს უნებლიედ წარმოესახება აღმოსავლურსამოსელიანი და ჩალმოსანი ადამი-

ული ეპიზოდები ლეგენდებივითაა გავრცელებული ხალხში.

კითხულობ და ეცნობი, ამ უდიდესი პოეტის ლექსებს და დაუჯერებლად მიგაჩნია იმ დროისთვის აღმოჩენილი და შედგენილი ასტროლოგიური კალენდარი-რეფორმა, რომელიც ხუთი საუკუნით უსწრებს წინ გრიგორიანულ კალენდარს (XVI საუკუნე).

როდესაც ომარ ხაიამზე წერენ, იქვე მიუთითებენ ნიშაბურელი. ეს ქალაქი ხორასანშია, სადაც დაიბადა და განსასვენებელი ჰყოვა პოეტმა.

ომარ ხაიამს ცხოვრება მოუხდა თურქ-სელჯუკთა იმპერიის აყვავების დროს. მისი მეგობარი კი იყო ამ იმპერიის ვეზირ-ვეზირი ნიშამ ოლ მულქი, რომელიც

მამის ხელობის მინიშნება ხაიამი დაუტოვეს, სახელებიდან კი ომარი, — რაც არაბულად სიცოცხლეს ნიშნავს!..

ამ პიროვნების შესახებ ნათელ წარმოდგენას ისევ მისი რობაიები (ოთხსტრიქონიანი ლექსი) გვიხატავენ ნათლად. შესაძლოა ამიტომაცაა შეთხზული მასზე ასეთი ლამაზი და ამავე დროს ღრმად შინაარსიანი ლეგენდები...

გადმოცემით ომარ ხაიამს ყბა მოქცეული ჰქონდა... გაზაფხულის ერთ მშვენიერ დღეს, როს მინდორ-ველი აბიბინებულ ბალახს და ყვავილებს დაეფარათ, ომარი თავის მთვარის სადარ სატრფოსთან ერთად იჯდა თურმე აყვავებული ნუშის ხის ქვეშ და წითელი ღვინით სავსე თასით, ემხითა და ღვინით შემთვრალი სიყვარულის მორევში ნებივრობდა...

ირგვლივ ფრინველთა გალობა ისმოდა და ნიავს ნუშის ყვავილთა სურნელი მიჰქონდა და ამბობენ, რომ მას გამოცხადებია ალაჰი...

— ეი, ხაიამ, მე ავიკრძალე ღვინო და მრუშობა! შენ კი არ იშლი შენსას... და ლალისფერი ღვინით აღვსილი თასი, ალაჰის ქარმა ხელიდან გამოჰკლიჯა პოეტს და მინაზე დაუნარცხა!

ანი ღვინის თასით ხელში და გვერდით ლამაზმანით.

ქართველი კი უცილობლივ გულში გაივლებს „ღვინო, დუდუკი, ქალები“...

შესაძლოა სწორედ ამ მოტივამაც განაპირობა, რომ ეს საოცარი პიროვნება, მსოფლიოში ყველაზე ცნობილი, პოეტად არის აღიარებული.

სინამდვილეში ომარ ხაიამი, როგორც პოეტი, თავის სამშობლო ირანში, გვიან შეიცნეს და ალბათ ამიტომაც მოხვდა ის ირანის პოეზიის შვიდ მნათობთა შორის...

თავის დროზე მთელს მახლობელ აღმოსავლეთში ომარ ხაიამი მაინც ცნობილია არა რობაიებით, არამედ თავისი მეცნიერობით. კერძოდ, მისი შრომებით ვარსკვლავთმხრობის ცხოვრებაში, ანუ ასტროლოგიაში, მათემატიკაში და ფილოსოფიაში.

მას, როგორც ბრძენ კაცს, თურმე ჰაქიმსაც კი უწოდებდნენ! ომარ ხაიამზე ბევრი რამ დანერგა, მაგრამ სინამდვილეში მისი ბიოგრაფია როგორც ვთქვით, სადავოა. მაგალითად, მისი დებადებისა და გარდაცვალების თარიღებზე მიჩნეულია 1040-1123 წლები, ხოლო მისი ცხოვრებისე-

ული ეპიზოდები ლეგენდებივითაა გავრცელებული ხალხში. კითხულობ და ეცნობი, ამ უდიდესი პოეტის ლექსებს და დაუჯერებლად მიგაჩნია იმ დროისთვის აღმოჩენილი და შედგენილი ასტროლოგიური კალენდარი-რეფორმა, რომელიც ხუთი საუკუნით უსწრებს წინ გრიგორიანულ კალენდარს (XVI საუკუნე). როდესაც ომარ ხაიამზე წერენ, იქვე მიუთითებენ ნიშაბურელი. ეს ქალაქი ხორასანშია, სადაც დაიბადა და განსასვენებელი ჰყოვა პოეტმა. ომარ ხაიამს ცხოვრება მოუხდა თურქ-სელჯუკთა იმპერიის აყვავების დროს. მისი მეგობარი კი იყო ამ იმპერიის ვეზირ-ვეზირი ნიშამ ოლ მულქი, რომელიც ომარი მთელი ხორასნის გამგებლად დანიშნა და ასე ათას მიტვალს (ფულის ერთეული იყო) ოქროთი აძლევდა წლიურად, რაც, იმ დროისათვის საოცრად დიდი თანხა ყოფილა, მაგრამ ეს ისეთი ბუნების კაცისთვის, როგორც ომარ ხაიამი იყო არაფერს წარმოადგენდა...

ომარს საოცარი წინასწარხედვა გააჩნდა თურმე ამის შესახებ მისი მეგობარი ბიოგრაფი და პოეტი არუსი გვამცნობს:

„ნიშაბურში შევიარე მეგობრის სანახავად და... დიდად მოწყენილი და დაბერებულ მცენარე... მის სახეს აღარ ეტყობოდა ჩვეული ღიმილი... გაეხარა ჩემი ნახვა და მიხარა: მეგობარო, არ გაიკვირვო, მე ვხედავ ჩემს განსასვენებელს, რომელიც ალუჩის ყვავილებითა დაფარული... ერთხანს გააჩნდა თითქოს სადღაც შორს, სხვაგან იყო, და უცბად ისევ ის მომღიმა ომარი იდგა ჩემს წინ...“

გავიდა ერთი წელი. კვლავ გაზაფხული იდგა და რატომღაც ისევ ნიშაბურისკენ გავწიე მეგობრის სანახავად. სახლში, სადაც ომარი ცხოვრობდა, სხვა დამხვდა, რომელმაც მითხრა, რომ ხაიამი გარდაცვლილიყო. და მანვე მიმასწავლა — მისი სამარე სასაფლაოს გალავანთანაა.

მივედი, მოვძებნე და ვიხილე ომარის სამუდამო განსასვენებელი. საფლავი გადაპენტილი იყო ალუჩის თეთრი ყვავილებით. სასაფლაოს გალავნის მიღმა ალუჩის დიდი ხე ყვავდა, მისი ტოტები გადმოღმა ომარ ჰაქიმის საფლავს გადაფარებოდა და ქათქათა ყვავილებით აპატისნებდა ამ საოცარი ადამიანის საძვალეს.

ნოდარ კოჭლავაძე

ისევ „სადილი - ყველას“

ოცდამეერთე საუკუნის „თავსაფრიანი დელაკაციები“ ...

ცნობილია, რომ ლიტერატურული ანალოგიები ცხოვრებაშიც მეორდება. ნიკო ლორთქიფანიძის ცნობილ ნოველაში შვილი სრულ გულგრილობას გამოხატავს დედისადმი.

წლების მანძილზე ქართველებს ეს მხოლოდ ლიტერატურა გვეგონა, მაგრამ მას შემდეგ, რაც იგივე მწერლის სიტყვებით რომ ვთქვათ „იყიდება საქართველო“, მხატვრული ნაწარმოების ტრაგიკულმა გამრეგებამ ცხოვრებაში გადმოინაცვლეს.

გავერობებების გზაზე დამდგარ საქართველოში მომრავლდნენ ჩვენთვის ნაცნობი პერსონაჟები „თავსაფრიანი დელაკაციები“, რომელთა შვილებსაც მობეზრებით საკუთარი გამზრდელები და ისინი ლოზუნგის „სადილი ყველას“ ანაბარა მიუტოვებიათ, რათქმა უნდა, დაიწყებიათ ხევისბერის შეგონება „ვისი გორისა ხარ“...

თითქოს ჩამკვდარა ყველაფერი ქართული და ტრადიციული. გამეფებულია „მგლური კანონი“ და ასე ვფიქრობთ: „არ იქნები შენ, ვიქნები მე“... ყოველივეს „ოლიმპიური სიმშვიდით“ ვუცქერით და გვაკმაყოფილებს ის აქციები, რომელიც ასე მომრავლდა და რომლებსაც ყვე-

არის კი გამოსვალი?.. მსოფლიოს ისტორიას თუ გადავხედავთ, იქ ასეთი მაგალითებიც არსებობს: ინგლისის მონარქი მეორე მსოფლიო ომის დროს ბუხარს არ ანთებდა — მეც ხალხთან ერთად მციოდესო. ისრაელში ეკონომიკური კრიზისის დროს იქაური პარლამენტი (ქნესეთი) შეიკრიბა და ხელფასების „ავტოსკვესტრი“ დაადგინა — ქვეყანას წაადგებო!

მოგვცემს კი ჩვენი ხელისუფლება მსგავს მაგალითებს?.. ერთი კი ფაქტია — შიმშილის კრიზისის დასაძლევად არ არის საკმარისი მხოლოდ ლოზუნგი „სადილი — ყველას“.

რადგან ზემოთ კლასიკური ლიტერატურის მაგალითი მოვიყვანეთ, საყოველთაო სადილთან დაკავშირებით ილიაც გავიხსენეთ და მისი სიტყვები: — „გვაქვს კი ჩვენ რამე საყოველთაო“?

მონიკა ჩოპარაია
მასმედიისა და საზოგადოებრივი კომუნიკაციების ინსტიტუტის | კურსის სტუდენტი.

ჩვენი ტელეფონებია:
99-55-01; 893 14-57-56.
ჩანართმა მუშაობენ: ნინო ხოფერია, მამუკა ვაშაკიძე, ლევან ბოჭორიშვილი.

ლეგენდარული „სიტროენი“

ნახევარსაკონტაინერო ავტომობილს ალნიშნავს სახელმწიფო საცალო ვაჭრობის და სავაჭრო-საინჟინერო, ფანტომასისა და ლუი დე ფიუნესის ავტომობილი შეარქვეს. მანქანა, რომელსაც ფრანგები deesse-ს („ქალღმერთს“) უწოდებენ, მართლაც მშვენიერია. მისი ფორმა თავდაპირველად შექმნა ყველასათვის უცნობმა მოქანდაკემ ფლამინიო ბერტონიმ.

სწორედ ამ ტექნიკურმა პროგრესმა იხსნა სიკვდილისაგან საფრანგეთის პრეზიდენტი შარლ დე

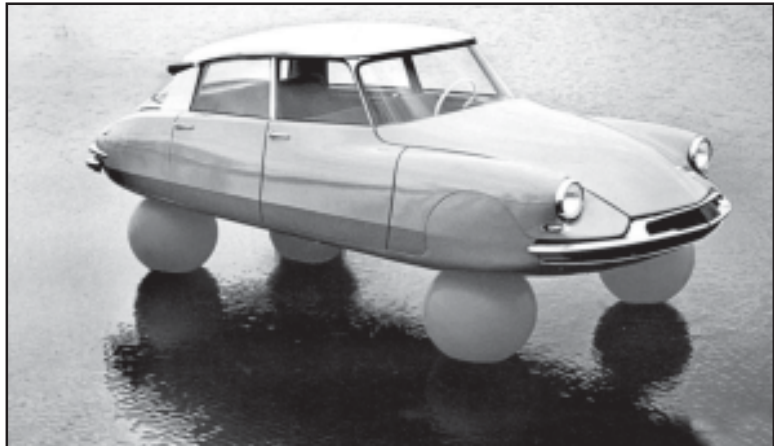
უკანა ბორბალს, მძლავრ იგი ავტომობილის საშუალებით ასწია და მანქანამ გზა სამი ბორბლით გააგრძელა. პრეზიდენტს არაკომფორტულობას მხოლოდ მანქანის პატარა სალონი უქმნიდა. ტენტიდაცხდილ „სიტროენში“ აღმართულ პრეზიდენტს მანქანა წელამდე სწვდებოდა. მიუხედავად ამისა, შარლ დე გოლს იმდენად უყვარდა თავისი „რჩეული“, რომ ამგვარ სივნიროვეს არავითარ ყურადღებას არ აქცევდა და ხშირად სამად მოკეცილიც კი მგზავრობდა. მას მთელი თავისი პოლიტიკური კარიერის მანძილზე არ უღალატნია სიტროენისათვის.

სურათზე: მომრგვალებულ-ნაწვეტებული ფორმები იმ დროისათვის მართლაც სიახლე იყო ავტომობილთმშენებლობაში; პრეზიდენტი შარლ დე გოლი თავის განუყრელ „სიტროენში“; ლეგენდარულ მანქანას ძველიც კი დაუდგეს.

ფრანგები — „სიტროენის“ გამოგონების შემდეგ ორი წელი გავიდა და საბჭოთა კავშირმა კოსმოსური ხომალდიც გაუშვაო. Citroen DS19-ის დებიუტი პარიზის ავტოსალონში 1955 წლის ოქტომბერში შედგა. „სიტროენი“ თავისი წინამორბედებისაგან ბევრი სიახლით განსხვავდებოდა. ყველა ბორბალს ჰქონდა „ავტონომიური“ ჰიდრავლიკური ელემენტები, რომელიც მანქანას საშუალებას აძლევდა ნარნარად ევლო ყველანაირი გრუნტიანი ზედაპირის გზაზე. სალონი იწოდება უსწორმასწორო ტრასაზე და მგზავრები რყევას ვერ გრძნობდნენ. საბურავის გამოცვლისას მხოლოდ დაზიანებული ბორბლის აწვევა შეიძლებოდა დომკრატით და არა მთელი მანქანისა, როგორც ადრე.

გოლი 1962 წლის 22 აგვისტოს, როდესაც მისი DS ტერორისტებმა დაცხრილეს. ტყვია მოხვდა

მინი ისაზ მოდელი

ადგილის ეკონომიისათვის ევროპის მჭიდროდდასახლებულ ქალაქებში იმგვარი მანქანა, როგორც ჩეხმა და ავსტრიელმა გამოგონებლებმა ერთობლივად შექმნეს, მართლაც რომ, მისწრებაა.

ივლი, სრულიადაც მისაღებია აკუმულატორით მოძრაობაში მომყვანი ელექტროძრავა, რომელ-

ლიც მანქანას ოცდაათ კილომეტრზე ჰყოფნის 60 კმ/სთ. სიჩქარით მოძრაობის დროს. ტრასაზე გასვლისას ამოქმედდება ბენზინის ძრავა, რაც შესაძლებლობას იძლევა სწრაფად გადაადგილდეთ, თან აკუმულატორის „დატენვაც“ ხერხდება. ერთი გამართვა 350 კილომეტრზე საკმარისია.

დღესდღეობით ამგვარი მოდელის მანქანები მეტად აქტუალური. თუმცა მინი-მობილები ჯერ კიდევ მაშინ შეიქმნა, როდესაც გზები გადატვირთული არ იყო და მგზავრებს ე. წ. საცობები არ აწუხებდათ. 1905 წელს კომპანია Reugeot-მა გამოუშვა მინი-მობილი სახელწოდებით Bebe („პანანია“). გასული საუკუნის 50-იან წლებში გერმანიაში დიდი პოპულარობით სარგებლობდა მიკრომობილი Isetta, რომელსაც როგორც ახლადგამოგონილ მინიმობილს კარზე მიმაგრებული საჭე ჰქონდა.

„პანანიას“ სიგრძე ორი, ხოლო სიგანე სულ ერთი მეტრია. ამ მანქანით ძალზე მოსახერხებელია დილით, პიკის საათებში სამსახურში მისვლა. მას, ვისაც მართოდმართო უნევს მგზავრობა, სრულიადაც საკმარისია ერთი ადგილი — ალნიშნავენ გამოგონებლები. მისი ერთ-ერთი დამსახურებაა მინიმალური ძრავა. ქალაქში, სადაც დიდი სიჩქარით ვერ

დასაკეცი ავტომობილი სპეცდანიშნულების რაზმისთვის საუკეთესო იარაღია იმიტომ, რომ

მსხერხებულა და მშვენივრადაც ისვრის! პეტარი ჩუბინი

ბრტყელი, მოხარხაული და ძალიან მკლავრი

მცირეზაზარტიანი ავტომობილი შედარებით ცოტა ხნის წინათ აიღეს შეიარაღებაზე. ავტომობილი თოფები, რომლებსაც სხვანაირად ავტომობილებს ეძახიან, ფართოდ გავრცელდა ჯერ კიდევ მსოფლიო ომის დროს.

მანამდე კი, ყოფილ საბჭოთა კავშირში, ავტომობილებს უწოდებდნენ პისტოლეტ-ტყვიამფრქვევებს. ესაა ცნობილი ППС, ასევე გერმანული MP-40. ისინი ზომით თანამედროვე, „ნამდვილ“ ავტომობილებზე ოდნავ პატარები არიან. ბედის ირონიით, შეიარაღებაში კალაშნიკოვის ავტომობილების გამოჩენის შემდეგ, პისტოლეტის ვაზნებით მსროლელი პისტოლეტ-ტყვიამფრქვევები დიდი ხნით მივიწყეს.

შემდეგ კი გაახსენდათ და ისინი კვლავ გამოჩნდნენ, ძირითადად შინაგანი ჯარის სპეცდანიშნულების რაზმებისა და პოლიციის შეიარაღებაში. მერე კი რუსეთში გაჩნდა ახალი ნიმუშები, რომლებსაც „მცირეზაზარტიანი ავტომობილი“ უწოდეს.

რას წარმოადგენს ეს იარაღი? „მცირეზაზარტიანი ავტომობილი“ თავისი ფორმით თანამედროვე პისტოლეტ-ავტომობილს, თუმცა ისვრის საგანგებოდ სპეცდანიშნულების შემუშავებული — მაგალითად, უხმო სნაიპერის თოფისთვის — ავტომობილის ვაზნებით.

თანამედროვე პისტოლეტ-ავტომობილების სადარი მასისა და გაბარიტების მქონე მცირეზაზარტიანი ავტომობილი გაცილებით ჯობნის მას სროლის სიშორითა და ეფექტიანობით. შეზღუდულ სივრცეში საბრძოლო მოქმედებისას მცირე რიკოშეტის მქონე სპეცვაზნები ამ იარაღს მეტად ეფექტიანს ხდის.

ერთ-ერთი ასეთი „პანანია“ 9A-91 ტულის საკონსტრუქტორო ბიურო „პრიბოროსტ-როენის“ კონსტრუქტორებმა შექმნეს. იგი განკუთვნილია ცოცხალი ძალის,

მათ შორის ჯავშანფილტვებით დაცული ცოცხალი ძალისა და არაჯავშანიანი სამხედრო ტექნიკის გასანადგურებლად.

ავტომობილი 9A-91 კომპაქტური ავტომობილი იარაღია. დაკეცილი კონდახით მისი სიგრძე 40 სანტიმეტრზე ნაკლებია. დასაკეცი კონდახი ავტომობილს ბრყელსა და ტარების დროს ძალიან მოხერხებულს ხდის. გამოწვეული დეტალების არქონა მისი ფარულად ტარებასაც უზრუნველყოფს. СП-6 და ПАБ-9 ვაზნების ტყვიები 100 მეტრის მანძილზე 8 მილიმეტრზე ნაკლები ფორფიტას ხვრეტავენ და, ამდენად, მესამე კლასის დაცვის მქონე ჯავშანფილტვით დაცული მოწინააღმდეგეს აზიანებენ.

იარაღის ავტომობილი ახლა უკვე კლასიკურად აღიარებული ლულის არხიდან დენთის გაზების გამოშვების პრინციპით მუშაობს. მსგავსი სისტემა კალაშნიკოვის ავტომობილებს აქვთ.

საჭიროების შემთხვევაში 9A-91 ავტომობილს მაყურნო უყენდება, რომელიც გასროლის ხმას ახმოვანებს, პრაქტიკულად გამორიცხავს ლულიდან ცეცხლის გამოფრქვევას და არც სპეციალურ ვაზნებს არ საჭიროებს.

9A-91-ს ანალოგები ჯერჯერობით არ აქვს. მცირეზაზარტიანი ავტომობილს ოპტიკურ სამიზნეც უყენდება. მაყურნო კომპლექსში მცირეზაზარტიანი ავტომობილი შეიძლება სნაიპერულ შაშხანად იყოს გამოყენებული, თუმცა მისი სროლის მანძილი 200 მეტრს არ

9A-91 მახასიათებელი	
საბრძოლო მასალა	საბრძოლო მასალა
СП-6 და ПАБ-9 9A-91	9X39 მმ
ტყვიის საწყისი	
სიჩქარე მ/წმ	270
დამიზნებით	
სროლის მანძილი, მ.	200
მასა ვაზნების	
ბარეში, კგ დაახლოებით	2
სიგრძე	
(მოკეცილი კონდახით) მმ	605/383
მჭიდის ტიპაღობა (ვაზნ.)	20

კალათბურთი

ნავსი გატყდა

რუსეთის „აზობს“ ფაბრიკის უიღბლო დასაწყისი — ზედმეტი რამდენიმე შეხვედრა ოთარ ხმელაძის გუნდმა უკანასკნელ წამებზე დათმო, არადა, თავიდან თითოეულ მათგანს კარგად იწყებდა.

არწივად ემატა და გეგმიური ტრენინგის მიზანშეწონილია შეიტანეს. რაც შეეხება დეპუტატს — დავით მინაძეს, იგი მოკრძალებულ მონაგარს დასჯერდა — 8 ქულა.

გათამაშების ერთ-ერთმა ფავორიტმა „ავიამშენმა“ დედეზონა დაიწყო თამაშში სოსუმელ სტუდენტებთან — 23:0 (მე-8 წუთი). ზღვისპირელებმა მდგომარეობა მოეთქვენილათ და დაიწყეს შეხვედრა.

თაობა

ტოლებში გამორჩეული

ამას წინათ საქართველოს მოჭადრაკე ვაჟთა ეროვნული ჩემპიონატის საკვალიფიკაციო ეტაპზე მეორე ადგილი დაიკავა და შესარჩევ ტურნირში ასპარეზობის უფლება 13 წლის ლევან ბრეგვაძეს მიეძინა.

ბრეგვაძე თამაშის მოყვარულები მის გვარს არაერთხელ შეხვედრიან პრესის ფურცლებზე — თანატოლთა შორის გამორჩეულს მრავალჯერ დაუმსახურებია ქება. ჭადრაკის ანაბანას ხუთი წლისა ეზიარა.

ნათია სამხარაძე

2008

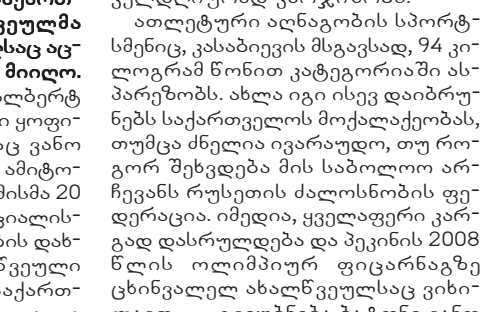
საქართველო — მიაქვს კალათბურთი

ფიზიკური მოზიდვა და მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევი ციკლის ენთადაცა წარმოადგინა უკვე ახალი ორთაბრძოლებისთვის ემზადება: გაისად, 27 იანვარს, შვეიცარიის ქალაქ მონრეში 2008 წლის ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევი ტურნირის კენჭისყრა გაიმართება.

კალათბურთი

ვანო გრიჭოვიძის ახალი შეგირდი

საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელის ვანო გრიჭოვიძის ვარსკვლავთა გალერეას ახალი, 20 წლის პერსპექტიული ძალოსანი, რუსეთის სახელით მოასპარეზებულ პირველად აღმოჩნდა ვანო გრიჭოვიძის ვაჟი — ვანო გრიჭოვიძის ვანო.

ვანო გრიჭოვიძის ვაჟი ვანო გრიჭოვიძის ვანო, 94 კილოგრამ წონის კატეგორიაში ასპარეზობს. ახლა იგი ისევ დაბრუნდება საქართველოს მოქალაქეობას, თუმცა მწელია ივანე ჯავახიშვილი გორის მუნიციპალიტეტში.

საქართველოს მორაგბეთა ეროვნული ჩემპიონატი დასასრულს მიუახლოვდა. კვირის 14 საათზე ბორნის პაიჭაძის სახელობის სტადიონზე ოქროს მედლების მოსაპოვებლად ერთმანეთს შეხვედებიან წელიწადი მრავალწლიანი ასპარეზობის შემდეგ.

ფეხბურთის ფიზიკური

ბრაზილიელმა კლუბი მიატოვა

ჩრდილეთის ფეხბურთის ფიზიკური 2005-2006 წლების ფეხბურთის (ფეხბურთი) XII ეროვნულ ჩემპიონატში მონაწილე თბილისის „იბერია-2003“-ის კლუბის სპორტული ლიდრების, პორტუგალიის „ბოა-ვიშტას“ მოთამაშე უერნანდო მიგელ ნეტო იცავდა ბრაზილიელმა ლეონორებმა მხოლოდ ორი შეხვედრა გამართა ქვეყნის არაერთგზის ჩემპიონის შემადგენლობაში და 6 ბურთის გატანაც მოახსრო. რო-

მელმა 19 ქულა დააგროვა. ამდენივე ქულით მესამე პოზიციაზე ქვეყნის ჩემპიონი თბილისის „იბერია-2003“, რომელსაც მეტოქეზე უარესი ბურთების შეფარდება აქვს. ახლა გთავაზობთ ჩემპიონატის ბოლო ტურების მხოლოდ ტექნიკურ შედეგებს: VI ტური — „აგარული უნივერსიტეტი“ — „იბერია“ — 3:6, „იმედი“ — „აჭარა“ — 4:3, „ნიკორა“ — „ქართლი“ — 6:5, „საბურთალო“ — „სოსუმში“ — 18:4. VII ტური — „საბურთალო“ — „ნი-

გორც გამოვარკვევთ, მან საერთოებს ვერ გამოიხატა „იბერიის“ კლუბის ხელმძღვანელობასთან და პორტუგალიაში დაბრუნდა. სპორტკომპლექს „ქარიშხალის“ ცარიელ დარბაზში, 2-დღიანი შესვენების შემდეგ გაგრძელდა ეროვნული ჩემპიონატი, რომელიც საკმაოდ საინტერესო და დაძაბული ბრძოლებით ხასიათდებოდა. უნდა აღინიშნოს, რომ საუცხოო შთაბეჭდილება დატოვა „ცენტროპონტი“ (მწვრთნელი ავთანდილ ასათიანი) ახალგაზრდულმა გუნდმა, რომელმაც პირველი წრის პირველი ტურის რვა კალენდარული შეხვედრა უდანაკარგოდ დაასრულა და 24 ქულით გაათამაშების ერთპიროვნული ლიდერია. მეორე ადგილზე იმყოფება თბილისის „საბურთალო“ ფეხბურთელთა კლუბი, რომ-

კორა“ — 4:1, „ცენტროპონტი“ — „აგარული უნივერსიტეტი“ — 10:0, „ქართლი“ — „აჭარა“ — 2:4, „იბერია“ — „სოსუმში“ — 6:4. VIII ტური — „ცენტროპონტი“ — „აჭარა“ — 7:6, „იბერია“ — „ნიკორა“ — 3:2, „საბურთალო“ — „იმედი“ — 7:3, „სოსუმში“ — „აგარული უნივერსიტეტი“ — 11:5. IX ტური — „იბერია“ — „საბურთალო“ — 4:4, „იმედი“ — „აგარული უნივერსიტეტი“ — 6:7, „ქართლი“ — „სოსუმში“ — 9:4, „ცენტროპონტი“ — „ნიკორა“ — 5:4.

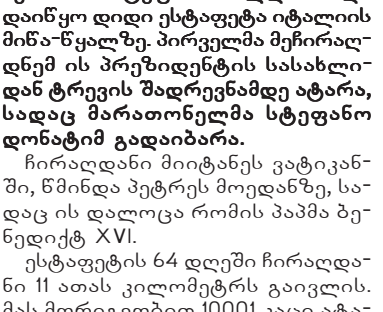
19-28 დეკემბერს „ქარიშხალის“ სპორტულ კომპლექსში გაიმართება XII ჩემპიონატის პირველი წრის მეორე ტურის მატჩები.

შალვა ძორიძე რომაირტ ბაგმიანის ფოტო.

სპორტულ ორბიტაზე

ოლიმპიური ესტაფეტა დაიწყო

საქართველოს იტალიის პრეზიდენტმა კარლო აქელო ჩამშიმ ოლიმპიური ცეცხლის ჩირაღდანი გადასცა იტალიელ მარათონელს, ათენის ოლიმპიური თამაშების დასრულების შემდეგ.

ჩემპიონის სტეფანო ბალდინის და დანიყო დიდი ესტაფეტა იტალიის მინა-წყალზე. პირველმა მეჩირაძენემ ის პრეზიდენტის სახსლად ტრევის შადრევანამდე ატარა, სადაც მარათონელმა სტეფანო დონატომ გადაიბარა. ჩირაღდანი მიიტანეს ვატიკანში, წმინდა პეტრეს მოედანზე, სადაც ის დალოცა რომის პაპმა ბენედიქტ XVI.

რამ შეაყვარა?

მართლაც, ბევრი დაინტერესდა ამ კითხვამ, როცა ფოტო, რომ სახელოვანებელმა მიინცდამინც ფეხბურთელი შეიყვარა, თანაც ისეთი, დიდი მიზიდევითი რომ არ გამოიჩინა — „ჩელსის“ ნახევარმცველი კლოდ მაკელედე.

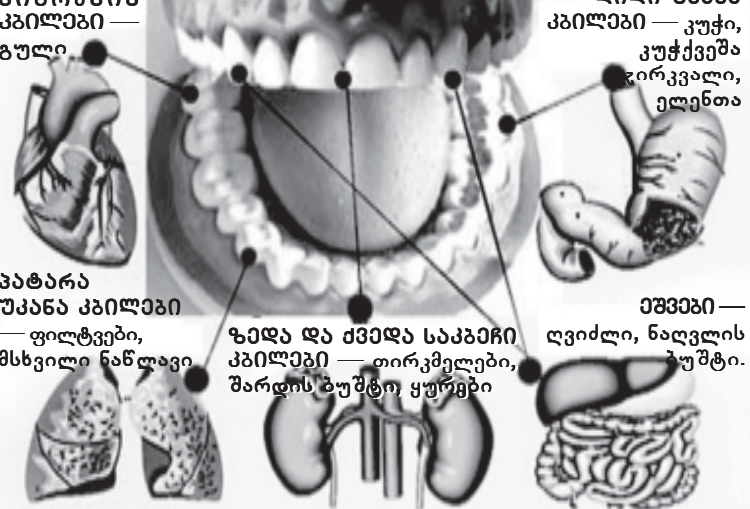
28 წლის არაბულ ფეხბურთელი ლამაზმანი ჯამელა ასმარი დიდ ბრიტანეთში ნამდვილ ვარსკვლავად მიაჩნიათ. მასზე ხომ ტაციაობაა: გამოდის პოლიუმზე, რეგულარულად ჩნდება ტელეეკრანზე, ამ ცოტა ხნის წინათ კი მსახიობობაც დაიწყო და ასეთმა ქალიშვილმა მაკელედე აირჩია? თუმცა მოდელით, შესაძლოა, ფეხბურთელში რაღაც განსაკუთრებული ამჩვენებ? აბა, სხვა რას მონშობს ბუფონისა და ალენა სერედოვას, ტოტისა და ილარი ბლასის, სალასისა და პაპელა დიასის რომანი? ტრადიცია ხომ არაა?!

გიორგი ბაგუა

ზოგჯერ კბილები პარასკოპს საღამოს აბტიმპდება ხოლმე, როდესაც სტომატოლოგიური პოლიკლინიკაში უკვე დაკამბილია. იმისათვის, რომ ორჯანობაზე გავსკლოთ, ხალხური საშუალებებიდან გვრჩება. მამრამ რომელი მათგანია მართლა ეფექტური?

ჩვენი ზანუნი კბილის სანიჟირი

აღამიანის კბილების და მის ორგანიზმში არსებული დაავადებების მდგომარეობის გაანალიზების შედეგად, მეცნიერებმა გამოიტანეს დასკვნა, რომ ყოველი მტკივნეული კბილი უშუალოდ უკავშირდება რომელიმე შინაგანი ორგანოს დაავადებას.

გამოვლავა სცადეთ სპეციალური კბილის ელექსირი დაამზადოთ — ჭიქა წყალში გახსენით ერთი ჩაის კოვზი მარილი და დაუმატეთ ნ-ნ წვეთი იოდი. ასეთი ხსნარი ამცირებს გაღიზიანებას კბილის ქსოვილების ირგვლივ და აცხრობს შემუშუბულობას. გამოვლავა იმ შემთხვევაში შეგიძლიათ კბილის ტკივილს, თუ ტკივილი კბილების ირგვლივ რბილი ქსოვილების ანთებით, ან კბილში გაჩხერილი საჭმლის ნარჩენებით არის გამოწვეული.

ყინული ყინულის რამდენიმე ნატეხი პირსახოცში შეახვიეთ და ლოყაზე დაიდეთ. სიცხე სისხლძარღვებს ავიწროებს და ქსოვილების შემუშუბულობასაც ამცირებს. ძალიან ხშირად მტკივნეული კბილის მხარეს ლოყას თბილად იხვევენ. ამის გაცემა არ გირჩევთ მაშინაც კი, თუ პროცედურის შემდეგ ტკივილი დაგიაძღვებათ. სითბო მხოლოდ აძლიერებს ანთებას.

კბილის ნვითავი პატარა ბამბაზე დაანვეთთ 1-2 კბილის წვეთი და მტკივან კბილზე დაიდეთ. ელექსირის შემადგენლობაში შემავალი ქაფურისა და ვალერიანის ნაყენი სწრაფად დაგიაძღვებათ.

სამი მითი მხედველობის შესახებ

1. კალიან გვირს თუ კითხულოვ, მხედველობა დაგიძვირებია. არ არის სწორი. თვალევი გელევა ერთობ ხანგრძლივი კითხვისგან. ყოველ საათში თუ ათნუთიან შესვენებას მოიწყობ, კითხვა მთელი დღეც შეიძლება ყოველგვარი გართულების გარეშე.

2. სტაფილოს თუ გვირს ჭამ, უკეთ დაინახავ. სანახევროდ არის მართალი. სტაფილო შეიცავს კაროტინს (პროვიტამინ A-ს), რომელიც საკუთრივ ვიტამინად გადაიქცევა ცხიმეულთან კონტაქტისას. ამიტომაც ბევრი სტაფილოს ჭამა არაა საჭირო, საკმარისია დღეში ერთი, ოღონდ კარქთან

ან არაჟანთან ერთად. საკუთრივ A-ვიტამინი კი ბლომად არის ვირთეზას ღვიძლში, კარაქსა და კვერცხის გულში.

3. მხედველობა რომ არ დაგიძვირებიათ, ნაკლებად უხურეთ ტელევიზორს და საათოვით ნუ სხედხართ კომპიუტარის წინ. სწორია ნაწილობრივ. ოღონდ, თუ ამ დროს გვერდით განათებას ჩართავთ და ეკრანის მიერ რეკომენდებულ მანძილს დაიცავთ (ტელევიზორიდან 2 მეტრი მაინც და დისპლეიდან 40 სანტიმეტრი მაინც) და თვალეზს ყოველ ნახევარ საათში მოადუნებთ, მხედველობას არაფერი მოუფავ.

აქვით მოიხალა!

შემოდგომაზე და ზამთარში კარგი მხედველობის შენარჩუნების ხუთი მარტივი ხერხი

1. სუფთა პაარი თვალის კაკლებსათვის სრულიად აუცილებელია ჟანგბადი — ნორმალური სისხლის მიმოქცევისა, ცრემლების მოგვრისა და „ჯანსაღი“ იერიისათვის. ოღონდ ეგავა, რომ გარეთ რაც უფრო ცივა, მით უფრო იშვიათად გამოვდივართ. ახლა განსაკუთრებით, როცა ასე მალე ბნელდება...

3. დაჭურვა და მოდუნება თვალევისათვის ამ არცთუ რთულ ვარჯიშებს როცა შესაძლებელია დღეში ორ-სამჯერ, მაშინ კარგად გაიმაგრებთ თვალთა კუნთებს და „ასწავლით“ კიდევაც დატვირთვის შემდეგ სწრაფად აღდგენას.

მერე კი ხშირ-ხშირად ახამხამეთ რამდენიმე წუთი. ძალდაუტანებლად, მაგრამ მჭიდროდ დახურეთ ქუთუთოები და ხელისგულებით დაიფარეთ, რომ სრულად ჩამოაშორთ თვალეზს სინათლე. ასე დამჯდარი, მოდუნდით ერთი წუთი მაინც.

2. ნათელი უპი ჩვენი თვალევი აღმერთებენ და მშვენივრად იტანენ მზესა და კაშკაშა შუქს. დასანანი, რომ ზამთარში სინათლე ნაკლებად... მამ, რა უნდა ქნათ? ჯერ ერთი, სახლში ყველა ნათურა უფრო კაშკაშათი შეცვალეთ — 100 სანთელზე არანაკლები. მეორეც, თვალევის სასარგებლოდ გამოიყენეთ იშვიათი მზიანი დღეებიც კი — მეტხანს ისიერნეთ. საუცხოო მხედველობის შესანარჩუნებლად ერთობ მარტივი, მაგრამ მშვენიერი ვარჯიში შეასრულეთ: თვალევი დახუჭეთ და ქუთუთოებით „უცქირეთ“ მზეს დაახლოებით ერთი წუთი.

4. დანამვა თვალისათვის ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ძალეუბით იყოს დანამული. დასამამება თვალის კაკლის ზედაპირზე საცრემლე სითხის გასანაწილებლად გვეჭირდება. ცრემლი არა მარტო ნამავს თვალს, არამედ წმინდავს და დეზინფექციას უკეთებს, გაჭუჭყიანებისა და მიკრობების ჩამორეცხვით.

5. ვიტამინევი კარგი მხედველობისათვის ყველაზე მთავარი ვიტამინებია A, C, E. თუ გრძნობთ, რომ მხედველობის დაქვეითება დაგწყობთ, ეცადეთ ყოველდღიურ რაციონში ისეთი პროდუქტების ჩართვას, როგორცაა ვირთეზას ღვიძლი, კვერცხები, ყველი, ბოსტნეული

იმართეთ ზურგში. თვალევი გახელილია, მზერა — პირდაპირი. ახლა გაიხედეთ ზემოთ, მერე წინ, ქვემოთ — წინ, მარცხნივ — წინ, მარჯვნივ — წინ. 10 ციკლი ჩაატარეთ.

ალბათ შეგიმჩნევიათ, თუ როგორ იწყებენ „გაშრობას“ თვალევი ზამთრის სეზონში. ეს გამოიხატება დანითელებით, ხშირი ხამხამითა და ჩქარი დაღლით. განსაკუთრებით უჭირთ ოფისების მუშაკებს — აქ ხომ, გათბობასთან ერთად, მთელი წელიწადი კონდიციონერები მუშაობენ. საუკეთესო გამოსავალია ყოფითი დამნამველის შექნა (არის საკმაოდ იაფი მოდელი); იმუშაოს განუწყვეტილად; ეს მხოლოდ თვალეზს კი არა, კანსაც მოუხდება და სასუნთქ სისტემასაც.

გათბობის ხერხები ცუდ ამინდში

სპირტიანი სასმელები ძველისძველი, „ყინვაში ასი გრამის გადაკვრის“ ხერხი სინამდვილეში ძალიან საშიშია.

საქმე ის არის, რომ სპირტიანი სასმელები სისხლძარღვებს (კერძოდ, ხელეზისას და ფეხეზისას) აფართოებენ და სითბოს ილუზი-

ას ქმნიან. სამაგიეროდ, ალკოჰოლი „გამოთიშავს“ ყინვისგან ორგანიზმის ბუნებრივ დაცვას — სირჩა არყის გადახუხვის შემდეგ სიცხის წინაშე სრულიად უმწეო რჩებით. სწორედ სისხლძარღვთა გაფართოებისა და სითბოს გადაცემის მექანიზმის გამორთვის გამო იყინებიან მთვრალევი.

ქონიანი ბუტერბროდისა. დასანანი, რომ ის სითბოს „ნელ“ წყაროს წარმოადგენს, მხოლოდ ერთი საათის თუ საათნახევრის შემდეგ იმოქმედებს — ცხიმოვანის მონელება დიდხანს გრძელდება. დროულად შესმულ ცხელ ჭიქა ჩაის შეუძლია დაავადების აცილება და ამიტომ არის ყველაზე საიმედო შინაგანი გათბობელი.

სისხლძარღვებს გაგიფართოებთ და ოფლსაც გადენთ. გაცივების აშორების წინეუბული საშუალებაა, ძილის წინ თუ დაღვეთ.

ცხელი საჭმელი ისინი — ცხელი სასმელიცა და საჭმელიც ორჯერ გვათბობენ: საკუთარი სითბოთი და „ქიმიურიცა“, მონელებული საკვებისგან. ყველაზე საუკეთესო „სათბურა“ გახლავთ ცხელი ტკბილი ჩაი, რომელიც უმაღლესი ანდის სისხლს „სანავას“ — ნახშირწყლებს. ჩაის დაღვევის შესაძლებლობა თუ არ არის, სასეხებით გამოდგება შოკოლადიც. ზოგჯერ რეკომენდებულია რამე მსუქნის შეჭმა — მაგალითად

გლინტვინი სადღეისოდ ერთობ „მოდური“ გათბობის ხერხია. ყველა კაფე და რესტორანი უკვე გვთავაზობს ზამთრის მენიუს გლინტვინით. ურიგო ხერხი როდია, თუ, რასაკვირველია, წინ არ გელით იმავე დღეს ქალაქში შემდგომი გასეირნებები — ამ შემთხვევაში შეუჩერებელი „გამყინვარდებით“.

დაჯალვა გაყინულ ყურებს, ცხვირსა და ლოყებს, ჩვეულებრივ, ხელჯავით ან სულაც თაფლით უხვევენ, ოღონდ ასე მოქცევა არ ღირს, კანისათვის საზიანოა. აი, სპირტით ან არყით სხეულის გულმოდგინე დახველვას კი თბილი აბაზანის შეცვლა შეუძლია. ეს პროცედურა სწრაფად გათბობთ. ეგ კი არის, რომ უხვირო „მასაჟს“ შეუძლია კანის დაზიანება, თანაც დაზღვევა რეკომენდებული არ არის სხეულზე ბევრი ხალის მქონე

თითქმის ნატურიდან

უარაუადი

რა დასაძალა, შერეკილები ყველა დროსა და ყველა ეპოქაში...

მთელმა მსოფლიომ აღიარა, რასაც მე პირადად კატეგორიულად არ ვეთანხმები...

რადგან ვერ დაუმტკიცებ, არც ის უნდა გაგიკვირდეს, რომ ასეთ შერეკილთაგან ზოგს პარლამენტის სპიკერობა მოუხდეს...

მართალია, მათი ასეთი პრეტენზიები ხშირად ქუჩებში გამართული აქციების და არეულობის, პარლამენტისა და საკრებულოს სხდომებზე აყალ-მაცალისა და ცემა-ტყეპის მიზეზი ხდება...

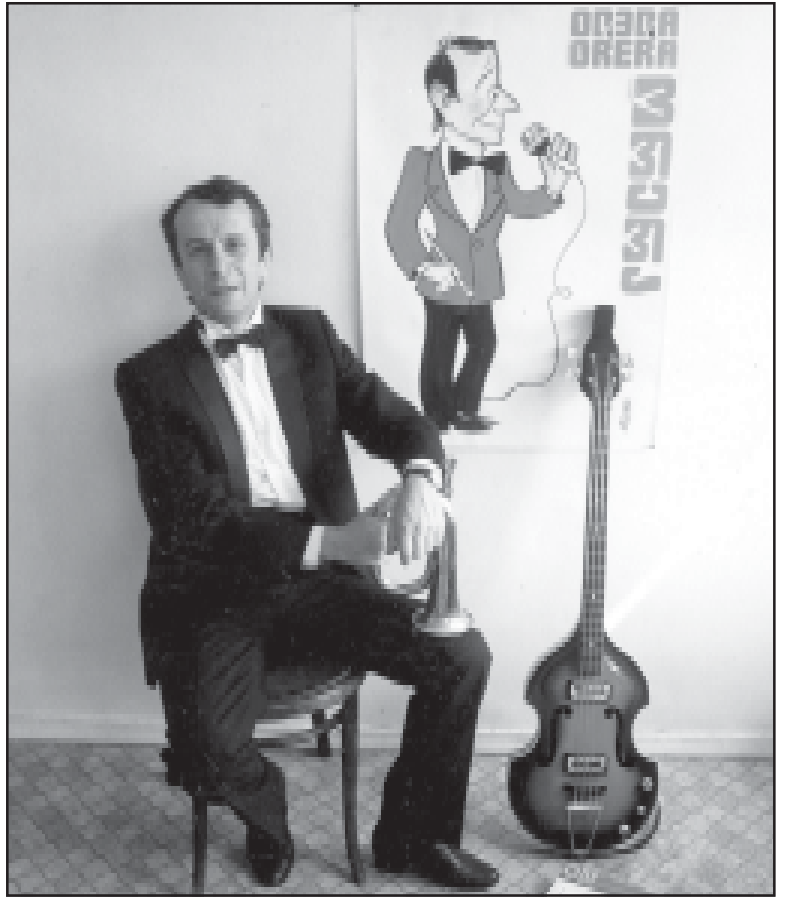
ერთი კია, როცა საქმე არჩევნების დემოკრატიულად ჩატარებას და სახელისუფლებო სკამების განაწილებას ეხება...

ასეთ დროს როგორ უნდა მოვიქცეთ? შერეკილებს გონიერებისკენ უნდა მოვუხმოთ...

ოთარ სუციშვილი

მოუკველაველი კარიკატურა

მუდამ ჩვენი თანამედროვე

ვახტანგ კუციანი ახლა 58 წლისა იქნებოდა, მაგრამ წუთისოფელმა არ დააცალა — 2001 წლის 24 მარტს ბაქოში...

კალამი სჭირდება ამჟამინდელ აბურდულ სიტუაციას.

ალბათ ბევრი კარიკატურისტი ვერ დაიკვირვებს რეგალიებს, ვახტანგ კუციანს რომ ჰქონდა. 10 ათასზე მეტი მისი ნამუშევარი დაიბეჭდა აქაც და უცხოეთშიც...

ვახტანგ კუციანს, ამ სიცოცხლით სავსე, მხიარულმა და ამავდროულად ჩუმმა შემოქმედმა ორი მშვენიერი ქალიშვილი — ეკა და ნატო გვაჩუქა.

აი, ვის შეუძლიათ, რომ მამის სახელით იამაყონ!

ეს კაცი წინათ ბადროს და ბირთვის მტყორცნელი არ იყო? კი, მაგრამ ახლა ბანკის მმართველია და მუანბრებებს „გადაგდებაში“ ჩემპიონია!

უნივერსალი

დიდი ამბავი, მეც ვემსახურები კლიენტებს საშვის, პაროლის და დემონიტის გარეშე.

უსიტყვოდ.

ანაკლოცები

- რატომ უყვარხართ ასე ძალიან ქალებს? — ეკითხება ტიპს ძმაცაცო. — იმიტომ, რომ ჭკვიანი, კეთილი და ლამაზი ვარ. — რად არ ქორწინდები? — იმიტომ, რომ გიმეორებ, ჭკვიანი ვარ...

ცხომრებაში სამი საყვარელი ნივთი მაქვს, — ეუბნება მიხო ნიკას, — მანქანა, ფული და ცოლი.

რას ამბობ, ცოლი რა, ნივთია? — მართალი ხარ, ცოლი, მართლაც რა ნივთია... აი, მანქანა კი უნალდესი ნივთია!

დიასახლისი ახალ მოახლეს დაქირავებისას ეკითხება: — მითხარით, გეთაყვა, თუ თიყუში გიყვართ? — ნუ ნერვიულობთ, ქალბატონო, აზიზი არა ვარ, ყველაფერს ვჭამ.

სიცილი ჯანმრთელოება

წვერებიანი სუმრობები

ბატონო, ახლანდელ დროში რბილი შლიაპის ყიდვა სჯობია: თავში რომ ჩაგარტყან, არ გაფუჭდება — გაასწორებ, ისევ ისეთია.

როდესაც სხვას ჯიბიდან ფული ამოაცალეთ. თქვენმა ვეტილმა რა უნდა თქვას? — მეც ეგ მაინტერესებს.

სირ, ქურდებს თქვენი ჩემოდანი წაუღიათ! — მამა უცხონდათ, ბევრს წაიღებენ, გასაღები ჯიბეში მაქვს.

მე არ შემოძლია თქვენი ქალის გარეშე ცხოვრება. — სწორედ იმიტომ ვერ მოგათხოვებ, რომ არ შეგიძლია დამოუკიდებელი ცხოვრება.

რომორი დრო გაატარეთ ჯამაგირის მიღების შემდეგ? — მშვენიერი, კარგად გამოვთვრით. ანდრიას ჩხუბში ყური მოაგლიჯეს, ივანე არხში ჩაგარდა და ფეხი მოიტყეს, მე „უჩასტკაში“ მეძინა.

ჩაი ხომ არ გაცივებულა? — არა, თქვენო აღმატებულე-ბავ, გრიპის ეპიდემიამ უკვე გაიარა.

ბთონში, ჩემი საქმე გადასდოთ, რადგან ვექილი ავად გახდა. — თქვენ დაგიჭირეთ მაშინ,

გიგო ნიშნანაძის „სიცხლის არქივიდან“.

სხარტულა

შენ ხარ... აღარ ხარ კენახი!

ზვრებში ჯაფა ეგებ მართლა აღარ ღირსა — ეურმნის შესასუიდად გახსნეს განა ქისა?? ... ვაჭ, კახეთსა ტკბილსა და ვენახსა მისსა, ასახესად, მგონი, უკვე განაწირსა...

თაბაზ ილვალი

ქველმოქმედება

ზანატა ბურჭულაძის საექსპლემენტაციო ფონდი „იანვანა“

თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრში ბიწვივით პრემიერაში II დეკემბერი Xეზუაპა უპრადი რაკვიანი ასრულებენ მსოფლიოში აღიარებული ქართველი სოლისტები: მაყვალა ქასრაშვილი ნატო შყონია ბადრი მანისუბაძე პაატა ბურჭულაძე ოპერისა და ბალეტის თეატრის სიმფონიური ორკესტრი და გუნდი დირიჟორი ზაზა აზმაიანი

ზოგს ეღვდელი მოხონს, ზოგს ეღვდის ცოლი

ზინა კვერციანი: „საქართველოს რესპუბლიკაში“ ბევრი რამ მომწონს

რამდენიმე გაზეთს ვინერ სოლმე და ახლაც ასე ვაპირებ. ამჟამად ჩემი საზრუნავი (ფინანსების თვალსაზრისით) „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამოწერაა, რადგან მის ფურცლებზე ბევრ ისეთ რამეს ვკითხულობ, რაც ძალიან მომწონს, მაგალითად, ხელოვნების ამბები, განსაკუთრებით კითხვულ სოლმე თეატრალური ხელოვნებისადმი მიძღვნილი ჩანართს „სახიობას“.

დიდ ყველა კუთხით, განსაკუთრებით — ახალგაზრდებისა და ნათლების ბედით, რადგან სწორად ახალგაზრდები ტელევიზორიდან ისეთი ენით ლაპარაკობენ და ისეთ განათლებას აკლენენ, რომ ვერც გული გაგისკდება. მაგალითისთვის თუნდაც „ჯეობარი“ კმარა, ვილაცა გადამთიელი თა პროექტის მიხედვით მომზადებული. ამ მხრივ სამართლიანად მიმაჩნია ამ „ვაიშოს“ მისამართით გამოთქმული კრიტიკა თქვენი გაზეთის ფურცლებზე.

გახსენება

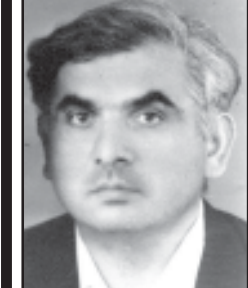
სოსო გინაძე

დაბადების დღეს მოგილოცავთ ბატონო სოსო... უთქვენობის გაუსაძლისი წელიწადი... სიცარიელე... ჩამომტყნარი ყვავილები თქვენს მაგიდაზე... გეძებთ ყოველთვის, ვეძებთ ყველგან თქვენგან სიბოძის, სურათებიდან კი ძველებურად შემოგვეყურებენ მომღიმარი თვალები, თითქოს უნდათ, რომ დაგვიფარონ უთქვენობით გამონვეული ტკივილისგან, და მაინც აუტანელი სევდით გვევსება გული დეკემბრის დადგომისას.

დაძინებული მოგილოცავთ, ბატონო სოსო, ძველებურად გამოგიტყდებით სიყვარულსა და ერთგულებას, ძველებურად გაჩუქებთ სიბოძის... და ჩვენთან ერთად მოინწყენ თქვენს საფლავზე დატოვებული დეკემბრის სუხით შემცივებული ქრიზანთემები.

იზა, შორენა, ლალო, სოფო, მარიანა.

გენადი კველანია

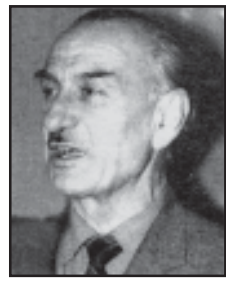
მამა — გეოლოგია-მინერალოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე დედა — ექიმობით ატრი, მასზე უმცროსი და — გეოლოგი; ეს იყო ოჯახი, სადაც დაიბადა და გაიზარდა პროფესორი გეოგრაფი გენადი კველანია. განათლება რუსულად ჰქონდა მიღებული, იყო ერთდერობული ინტელიგენტი, ახლობლები, „ცოცხალ ენციკლოპედიას“ ექსპტინე, ზრდილობიანი, ყველა თვისებებით ნაღდი ქალაქელი, მამასავით მოკრძალებული, დედასავით ტკიბილმომუზარბი; უწყინარი, არავის ასხოს მისგან წყენა და მით უმეტეს — ჩხუბი, ბავშვივით სუფთა, მშობლების პატივისცემელი, დისთვის კედელი და მეგობრებისთვის კეთილის მსურველი, ოჯახის მოყვარული. მუშაობდა გეოლოგიაში, იყო ქ. ბაქოს გეოგრაფიის ინსტიტუტის დისერტანტი.

ვალერიან ზუზაბია, საქართველოს მემენიერაბათა აკადემიის ბიოლოგიის ინსტიტუტის უფროსი მენიერი თანამშრომელი, აფხაზეთის მემენიერაბათა აკადემიის აკადემიკოსი.

სსოზნა

ტიტე უელია

ვეტერან ჟურნალისტი ამქარს გამოაკლდა ამგდარი კალმოსანი, საქართველოს დამსახურებული ჟურნალისტი ტიტე უელია. ტიტე გრიგოლის ძე უელია დაიბადა 1924 წელს, 1950 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტი. სხვადასხვა დროს მუშაობდა კომკავშირის კომიტეტის მდივნად, ისტორიის მასწავლებლად, სასწავლო ნაწილის გამგედ, კოლმეურნეობის თავმჯდომარედ, სოფლის მეურნეობის მუშაკთა პროფკავშირების რაიონული ორგანიზაციის თავმჯდომარედ, 25 წელი მოღვაწეობდა პრესაში. აქედან 22 წელი უცვლელად რედაქტორობდა ჩხორონწყუს რაიონული გაზეთის — „ნაპერწკალს“.

ბატონი ტიტე კალამოვლელად ემსახურა მშობლიურ რაიონს, საზოგადოებას. მისი რედაქტორობით გამოშვებული გაზეთი კეთილად ესიტყვებოდა ყოველგვარ სახელს, შეძლებისდაგვარად ებრძოდა ნაკლოვანებებს. იგი იყო რაიონის საზოგადოების მაჯისცემას მიყურადებული, მისი ჭირ-ვარამის გამზიარებული, სიკეთისთვის მუდმივად შემართული, გამორჩეული ორგანიზატორი და კოლორიტული პიროვნება. მისი ინიციატივით დაარსდა ჩხორონწყუს რაიონის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი, სადაც არა ერთი საინტერესო ექსპონატია შემონახული, მისი რედაქტორობით და თანავტორობით გამოიცა რაიონის ამგდარ ადამიანთა ცხოვრებასა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილი 600 გვერდიანი წიგნი.

მამოპრაბი.

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭო და მთავრობა ღრმა მწუხარებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა ღირსეული მამული შვილი, აქტიური საზოგადო მოღვაწე, მეორე მსოფლიო ომის ვეტერანი, პროფესიონალი სამხედრო, მრავალი სახელმწიფო ჯილდოების, მათ შორის ვახტანგ გორგასლის და საფრანგეთის საპატიო ლეგიონის ორდენების კავალერი, აფხაზეთში საომარი მოქმედებების აქტიური მონაწილე, 23-ე ბრიგადის დაზვერვის განყოფილების ხელმძღვანელი, II საარმიო კორპუსის მეთაურის მრჩეველი დაზვერვისა და კონტრდაზვერვის საკითხებში პოლკოვნიკი ბიორბი (ჟორჟ) ქაჭაბია და სამძიმარს უცხადებს გარდაცვლილის ოჯახს.

ვოვა გურგენიძე, როსტომ კობახიძე, მამუკა იაშვილი ოჯახებით თანაგრძობას ვუცხადებთ თემურ ფეიქრიშვილს ძმის ევგენი ვაიქრიშვილის გარდაცვალების გამო.

სს ოფთალმოლოგიისა და ნევროლოგიის ეროვნული ცენტრის თანამშრომლები ღრმა მწუხარებით იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა ცენტრის თანამშრომელი ექიმი ოფთალმოლოგი ლინა მაკალათია-დანაბაძე და თანაგრძობას უცხადებენ განსვენებულის ოჯახს.

საქართველოს საინჟინრო აკადემიის პრეზიდიუმში თანაუგრძობს პრეზიდიუმის წევრს ბნ პაატა კერვლიშვილს დედის გარდაცვალების გამო. შვილი ირაკლი შაფაქიძე, რძალი დოდო დუდუჩავა, შვილიშვილები დიმიტრი, მამია, დისნულები ეთერი, მიშკო გოციორიძეები, დალილი, ირა ცხადაძეები, ძმისნულები ირინე, გია შოთაძეები, რძლები მერი მაჭარაშვილი, თინა გოგიბერიძე ოჯახებით, მძახალი როზა ჯანჯღავა იუწყებიან, რომ გარდაიცვალა ძეთაშენ შოთაძე პანაშვიდი 11, 12 XII, 16 სთზე. გამოსვენება 13 XII, 14 სთზე. მიხეილ ზანდუკელის 11.

ხათუნა კაკიაშვილი და ქეთევან გელაშვილი თანაუგრძობენ ნესტან (დოდო) დუდუჩავას და ირაკელ შაფაქიძეს დედამთილის ძეთაშენ შოთაძე-შაფაქიძის გარდაცვალების გამო. ქალაქის ფსიქონევროლოგიურ დისპანსერის თანამშრომლები თანაუგრძობენ ირაკელი შაფაქიძეს და ნესტან (დოდო) დუდუჩავას დედის და დედამთილის ძეთაშენ შაფაქიძის ას შოთაძე-შაფაქიძის გარდაცვალების გამო.

ეს გაერთიანებული ნოვარი 24-გვერდიანი

მორიგი ნოვარი გამოვა სამხარაოს, 13 დეკემბერს.

საქართველოს რესპუბლიკა SAKARTVELOS RESPUBLIKA იმეფეაბა გამომცემლობა პოლორის სტამბაში, რკინიგზის რუბინი, 20.

დამფუძნებლები — გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ თანამშრომლები

გამომცემელი — შპს „თანადგომა“ დირექტორი თეონიჯ კალადაძე ძინიძის ძე №12, ტ: 71-68-81, 899 797679

მთავარი რედაქტორი რუსლან რუსია. მორიგი რედაქტორი გონდო გულიაშვილი.

ინფორმაციის 66434, მისამართი: 0108, თბილისი, მ. კოსტავას ქ. №14. მთავარი რედაქტორი: 98-96-34. მთავარი რედაქტორის მუდმივი ადრესი: 98-96-33. სარედაქტორო განყოფილება: 98-96-32.

რედაქციის მიერ შემუშავებული განსაკუთრებული აბონენტთა სარეკლამო პროგრამა შესაძლებელია განხორციელდეს დაინტერესებულმა აბონენტებმა. აბონენტის ვისიტო, კონტაქტობა ანაწილს 2-2,5 ნაპარაკ გვერდზე მიმდის მისთვის სტატიებს 60 შემუშავებულია.